



Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane

Møteinnkalling

Utvalg: Verneområdestyret for SVR
Møtested: Revsnes Hotell på Byglandsfjord, Bygland
Dato: 14.11.2023
Tidspunkt: 09:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til en av verneområdeforvalterne. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 37/23	Godkjenning av innkalling og saksliste		
ST 38/23	Val av en representant til å skrive under møteprotokollen saman med styreleiar		
ST 39/23	Referatsaker		
RS 82/23	SVR landskapsvernområde - innvilget - søknad om helikoptertransport for frakt av felt storvilt - gnr/bnr 102/4/8- Hægebostad kommune - Jone Haugland		2023/8030
RS 83/23	Avslag på søknad om landingsløyve for helikopter. Bossbustøylane. Arild Stene. Valle kommune		2023/6423
RS 84/23	SVR landskapsvernområde - søknad om utvidelse og utskifting av vindu på hytte i Grydalen gnr/bnr 2/27 - Sirdal kommune- Alison og Øystein Hennig		2023/7350
RS 85/23	Innvilget - Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde - helikoptertransport i forbindelse med frakt av materiale og utstyr til hytter 2/5 og 2/24 - Åseral kommune - Sven Eidjord		2023/7501
RS 86/23	Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde - søknad om oppføring av nytt uthus for toalett og bruk av ATV med belter for frakt av materiale til reparasjon av inngangsparti - Linjehytta - Hægebostad kommune- Andreas Nøkland		2023/7523
RS 87/23	SVR landskapsvernområde - innvilget - helikoptertransport i forbindelse med skjøtselprosjekt i Vestvassdalen, Hægebostad kommune - Bengt M. Tovslid		2023/7768
RS 88/23	Innvilga søknad om dispensasjon til bruk av drone ved Kjerag i Frafjordheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 228/1, Sandnes kommune - Aftenposten		2023/7822
RS 89/23	Innvilga søknad om helikoptertransport i samband med leiting etter sau i Dyraheio landskapsvernområde, Suldal kommune - Joar Rosså		2023/9441
RS 90/23	Innvilga søknad om bruk av snøscooter og helikopter i samband med drift av kraftanlegg. Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde. Otra Kraft DA - Otteraaens Brugseierforening.		2023/7583
RS 91/23	Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde - innvilget - transport med snøscooter for frakt av materiale, utstyr og proviant til hytte, Vindhomman - 7/7 - Åseral kommune - Asle Ljosland		2023/7405
RS 92/23	SVR landskapsvernområde - innvilget - helikoptertransport for frakt av propan og beis til		2023/8080

	hytte ved Sniborvatn gnr/bnr 7/4 - Tor Asbjørn Hansen	
RS 93/23	Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport i samband med gjennomføring av redningsøving ved Kjerag i Frafjordheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 222/1, Sandnes kommune - Norsk Luftambulanse	2023/8456
RS 94/23	Innvilget - SVR landskapsvernområde - søknad om bruk av snøscooter og ATV med belter - gnr/bnr 191/007, Kvinesdal kommune - Steinar Kvinlaug	2023/8345
RS 95/23	Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport til driftehytter og hytter aust fror Frafjordhatten, Gjesdal kommune - Anders Kommedal	2023/8757
RS 96/23	innvilga søknad om landing med helikopter. Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde. Gnr. 4, bnr. 1 Gaukhei. DNT sør. Bygland kommune.	2023/9299
RS 97/23	Delvis innvilga søknad om transport med snøscooter i verneområdet SVR. Vestre Langsvatn. Gnr. 4, bnr. 4 Olav Morten Heggland. Bygland kommune og Åseral kommune.	2023/6992
RS 98/23	Innvilget - SVR landskapsvernområde - Bruk av snøscooter for transport av ved, materiale og utstyr i forbindelse med utmarksnæring , Kvinesdal kommune - 191/4 - Jens Oddvar Eftestøl	2023/9719
RS 99/23	Innvilget - SVR landskapsvernområde - helikoptertransport i forbindelse med ettersanking av sau, Valle kommune - Øyvind Madland	2023/10231
RS 100/23	Revidert løyve til bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Låghellerbui. Gnr. 50, bnr. 10. Olav Kåre Bø. Valle kommune.	2023/9740
ST 40/23	SVR landskapsvernområde - behandling av pålegg om retting og varsel om tvangsmulkt angående brudd på vilkår og ulovlig byggetiltak på gnr/bnr 5/5, Åseral kommune - Brå Beite- og Sankeforening	2023/7249
ST 41/23	SVR landskapsvernområde - behandling av pålegg om retting og varsel om tvangsmulkt angående brudd på vilkår og ulovlig byggetiltak på gnr/bnr 5/15, Åseral kommune - Magne Brynjulfsen	2023/7249
ST 42/23	SVR landskapsvernområde - behandling av pålegg om retting og varsel om tvangsmulkt angående brudd på vilkår og ulovlig byggetiltak på gnr/bnr 2/15, Åseral kommune - Edgar Sundbø	2023/7249
ST 43/23	Søknad om godkjenning av båthus. Krav om retting. Gnr. 4, bnr. 4 Vestre Langsvatn. Bygland kommune. Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde.	2021/7149
ST 44/23	Tilbygg til båthus. Førrebuande klagehandsaming. Austre Langsvatn. Gnr. 4, bnr. 4 Olav Morten Heggland. Bygland kommune.	2023/5302

ST 45/23	Søknad om oppattføring av støylsbuer. Lognbru og Svinehaugen i Evardalen. Gnr. 62, bnr. 1. Svann Magne Brokke. Valle kommune.	2023/439
ST 46/23	Innføring av ordning med valkomite for verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane	2023/10520
ST 47/23	Orienteringer	
ST 48/23	Eventuelt	

ST 37/23 Godkjenning av innkalling og sakliste

ST 38/23 Val av en representant til å skrive under møteprotokollen saman med styreleiar

ST 39/23 Referatsaker

RS 82/23 SVR landskapsvernområde - innvilget - søknad om helikoptertransport for frakt av felt storvilt - gnr/bnr 102/4/8- Hægebostad kommune - Jone Haugland

RS 83/23 Avslag på søknad om landingsløyve for helikopter. Bossbustøylane. Arild Stene. Valle kommune

RS 84/23 SVR landskapsvernområde - søknad om utvidelse og utskifting av vindu på hytte i Grydalen gnr/bnr 2/27 - Sirdal kommune- Alison og Øystein Hennig

RS 85/23 Innvilget - Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde - helikoptertransport i forbindelse med frakt av materiale og utstyr til hytter 2/5 og 2/24 - Åseral kommune - Sven Eidjord

RS 86/23 Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde - søknad om oppføring av nytt uthus for toalett og bruk av ATV med belter for frakt av materiale til reparasjon av inngangsparti - Linjehytta - Hægebostad kommune- Andreas Nøkland

RS 87/23 SVR landskapsvernområde - innvilget - helikoptertransport i forbindelse med skjøtselprosjekt i Vestvassdalen, Hægebostad kommune - Bengt M. Tovslid

RS 88/23 Innvilga søknad om dispensasjon til bruk av drone ved Kjerag i Frafjordheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 228/1, Sandnes kommune - Aftenposten

RS 89/23 Innvilga søknad om helikoptertransport i samband med leiting etter sau i Dyraheio landskapsvernområde, Suldal kommune - Joar Rosså

RS 90/23 Innvilga søknad om bruk av snøscooter og helikopter i samband med drift av kraftanlegg. Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde. Otra Kraft DA - Otteraaens Brugseierforening.

RS 91/23 Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde - innvilget - transport med snøscooter for frakt av materiale, utstyr og proviant til hytte, Vindhomman - 7/7 - Åseral kommune - Asle Ljosland

RS 92/23 SVR landskapsvernområde - innvilget - helikoptertransport for frakt av propan og beis til hytte ved Sniborvatn gnr/bnr 7/4 - Tor Asbjørn Hansen

RS 93/23 Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport i samband med gjennomføring av redningsøving ved Kjerag i Frafjordheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 222/1, Sandnes kommune - Norsk Luftambulanse

RS 94/23 Innvilget - SVR landskapsvernområde - søknad om bruk av snøscooter og ATV med belter - gnr/bnr 191/007, Kvinesdal kommune - Steinar Kvinlaug

RS 95/23 Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport til driftehytter og hytter aust fror Frafjordhatten, Gjesdal kommune - Anders Kommedal

RS 96/23 innvilga søknad om landing med helikopter. Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde. Gnr. 4, bnr. 1 Gaukhei. DNT sør. Bygland kommune.

RS 97/23 Delvis innvilga søknad om transport med snøscooter i verneområdet SVR. Vestre Langsvatn. Gnr. 4, bnr. 4 Olav Morten Heggland. Bygland kommune og Åseral kommune.

RS 98/23 Innvilget - SVR landskapsvernområde - Bruk av snøscooter for transport av ved, materiale og utstyr i forbindelse med utmarksnæring , Kvinesdal kommune - 191/4 - Jens Oddvar Eftestøl

RS 99/23 Innvilget - SVR landskapsvernområde - helikoptertransport i forbindelse med ettersanking av sau, Valle kommune - Øyvind Madland

RS 100/23 Revidert løyve til bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Låghellerbui. Gnr. 50, bnr. 10. Olav Kåre Bø. Valle kommune.



Arkivsaksnummer: 2023/7249

Saksbehandler: Sara Kristiane Eide

Dato: 07.11.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	40/23	14.11.2023

SVR landskapsvernområde - behandling av pålegg om retting og varsel om tvangsmulkt angående brudd på vilkår og ulovlig byggetiltak på gnr/bnr 5/5, Åseral kommune - Brå Beite- og Sankeforening

Vedlegg:

- 1 Varsel om retting og avbøtende tiltak etter naturmangfoldloven § 69 - Linn Uleberg Smeland - Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde - Åseral 2/15 - 5/5 - 5/15 - 2/16 - byggetiltak

Forvalters innstilling

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48, gir verneområdestyret Brå Beite- og Sankeforening v/ Kåre Skretting, tillatelse til et samlet platting-areal på 20 m². Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 69, pålegger verneområdestyret Brå Beite- og Sankeforening v/ Kåre Skretting, retting på tiltak som er gjennomført uten tillatelse og som er i strid med verneforskriften. Pålegg om retting gjelder fjerning av inntil 19,5 m² av platting på eiendom gnr/bnr. 5/5.

Rivningsmateriale som er overflatebehandlet eller impregnert skal rives og transporteres ut av verneområdet. Bygningsavfall skal leveres på godkjent mottak. Ved bruk av motorisert transport for fjerning må det søkes spesielt om dette.

Frist for gjennomføring settes til 01.10.2024. Forvaltningsmyndigheten skal varsles når bygningsmassen er fjernet. Når det ved etterkontroll konkluderes med at pålegget er fulgt opp anses saken som avsluttet.

Begrunnelse

Verneområdestyret mener det er viktig å legge til rette for at landbruket får tilgang til funksjonelle driftshusvære, så langt omsynet til verneformål og verneverdier gjør dette mulig. Et samlet areal på 20 m² med platting vurderes derfor å være tilstrekkelig for et funksjonelt uteareal. Videre legges det vekt på presedensvirkningen i saken. En åpning for bygging av store veranda og plattinger på driftshytter i verneområdet vil føre med seg flere nye byggetiltak og økt motorferdsel for transport av materiale og utstyr.

Varsel om bruk av tvangsmulkt og mulig tvangsgjennomføring

Forvaltningen har anledning til å benytte tvangsmulkt for å sikre etterlevelse av pålegg om retting, jfr. naturmangfoldloven § 73 og forvaltningsloven § 16. Det gjøres også oppmerksom

på at dersom vedtak om retting ikke etterkommes av den ansvarlige, kan fjerning gjennomføres fysisk av forvaltningen, jfr. naturmangfoldloven § 71. Utgifter til slik retting kan kreves dekket av den ansvarlige.

Verneområdestyre varsler herved om at det vil bli vurdert å bruke tvangsmulkt etter naturmangfoldloven § 73 dersom byggetiltaket ikke blir fjernet innen den fristen som er fastsatt ovenfor. Aktuell størrelse på tvangsmulkten vil være kr 1000,- pr dag, og en tvangsmulkt vil kunne løpe fra og med 1. oktober 2024.

Samtidig varsles det også om at det kan bli aktuelt med tvangsgjennomføring dersom pålegg ikke følges.

Annet lovverk

For omsøkte tiltak vil det i mange tilfeller også være nødvendig med løyve etter *Plan og bygningsloven*. Søknad om dette må sendes kommunen.

Det skal også hentes inn samtykke fra aktuell grunneier der dette er nødvendig.

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

Sakens bakgrunn

Det ble sendt ut varsel om retting og avbøtende tiltak den 08.08.2023. Her ble tiltakshaver gjort oppmerksom på en frittstående platting og hundehus, samt oppsett av gjerder rundt hytten, som var opprettet uten å søke. Hytten ligger rett innenfor vernegrensen med gnr/bnr. 5/5, figur 1.

Det ble utført en ny befaring til hytten sammen med kommunen den 27.10.23, hvor det ble tatt mål av plattingene. Frittstående platting ble målt til 5,12m x 5,46m = 30 m², figur 2. Platting opp til inngangsparti + platting ved inngangsparti ble målt til (1,80m x 1,50m) + (4,50m x 1,50 m) = 9,5 m², figur 3. Dette gir et totalt areal med platting på 39,5 m².

Kåre Skretting, styreleder i Brå Beite- og Sankeforening, besvarte brevet den 19.08.2023. Her skriver tiltakshaver:

Angående varsel til Linn Uleberg Smeland, etter befaring 4/7-23 Ved hytte på gnr bnr 5/5 Solbu

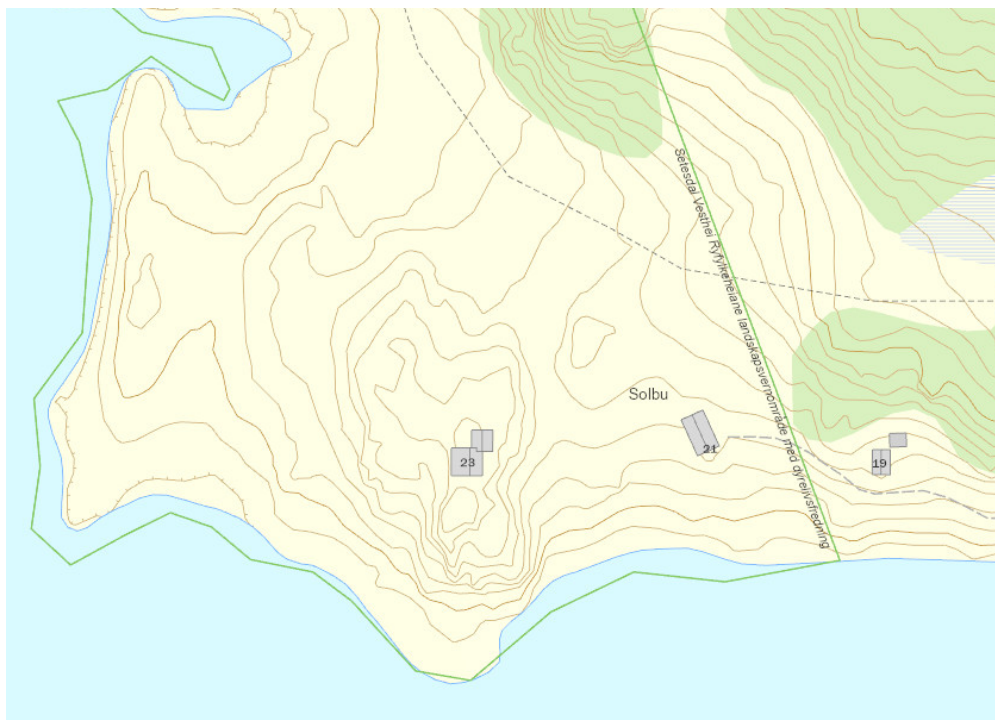
Brå beitelag etablert i 1978 bygde gjeterhytte på dette gards- og bruksnr på Solbu, pluss det ikkje omsøkte hundehus, og gjerde. Det er Linn Uleberg Smeland som er eigar av dette gards- og bruksnr i dag.

Då dette vart bygd var det ikkje landskapsvernsområde på Solbu, det kom i år 2000 har me fått opplyst.

Hytta vert brukt i forbindelse med heieføring om våren, tilsyn om sommaren, sauesanking og saueleiting om hausten. Me er ca 15 mann på sanking med 10-15 gjeterhundar. Me kan ikkje ha hundene inn i hytta samman med folka. Dei får kvar sitt hundebur, der dei får mat og kvile til neste dag.

Når det gjeld gjerde så er ikkje heile hytta inngjerda,. Det er gjerde på framsida ved inngangsdøra. 3 sider er frie. Gjerdet står bare oppe i beitesesongen.

Brå beite- og sankelagsforening leiger heiebeite på ca 100 000 mål, av 21 grunneigarar i Åseral, der me har ca 2500 sauer og lam på beite.



Figur 1: Kart som viser hytten, nummer 23, sin beliggenhet i terrenget.



Figur 2: Frittstående platting. Areal 30 m².



Figur 3: Platting med inngangsparti. Areal 9,5 m², inkludert en del nede til høyre som ikke vises på bildet.

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forskrift om vern av Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde av 28.4.00.
- Forvaltningsplan for SVR, godkjent 2015.
- Naturmangfoldloven.
- Vedtak om delegering av 05.11.2018 i sak 32/18.

Hjemmelsgrunnlag

Verneformål

Formålet med vernet går frem av kapittel III i forskrift om vern av Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde:

- “1. Å ta vare på et sammenhengende, særpreget og vakkert naturområde med urørte fjell, hei og fjellskogsområder med et særpreget plante- og dyreliv, stølsområder, beitelandskap og kulturminner.*
- 2. Å ta vare på et sammenhengende fjellområde som leveområde for den sørligste villreinstammen i Europa. “*

Verneforskrift og forvaltningsplan

Det er et generelt forbud mot tekniske inngrep i Setesdal Vesthei- Ryfylkeheiane landskapsvernområde, jfr. verneforskrift kap. IV, punkt 1.1. Punkt 1.3 lister opp tiltak som ved søknad kan gis tillatelse til. Dette gjelder mindre utvidelser, jf. 1.3 c) *Mindre tilbygg til eksisterende bygninger*, samt oppføring av gjerder, jfr. 1.3 a) *Nydyrking, framføring av jordbruksveg og oppsetting av gjerde*. Da det ikke er noen hjemmel for oppsett av platting, må dette behandles etter naturmangfoldlovens § 48.

Saken gjelder et byggetiltak som allerede er gjennomført, men som må behandles som om tiltaket ikke allerede er gjort. For tiltak som ikke er gjennomført bør det stilles krav om retting etter § 69 i naturmangfoldloven.

Verken forvaltningsplan eller byggeveileder har retningslinjer for plattinger for fritidshytter utover at stølshus ikke skal ha platting. En forutsetning for en slik utvidelse er at det kan dokumenteres konkrete behov. Det er derimot i tidligere saker gitt tillatelse til plattinger opptil 9 m² for lignende formål, jfr. vår ref. 2021/7156.

Et forvaltningsmål for landbruket i Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde er at verneområdet skal kunne utnyttes som en ressurs for landbruket innenfor rammene av verneformålet, jfr. forvaltningsplan for SVR. Det er lagt til grunn at bruksformen i dag skal kunne videreføres og utvikles i tråd med utviklingen i landbruket, så lenge det ikke er i strid med verneformål og verneverdier. Det skal legges til rette for aktiv beitebruk i verneområde. Dette gjelder områder med sterk gjengroing og små konflikter med arealbruken til villrein. Så langt omsynet til verneformål og verneverdier gjør det mulig vil verneområdestyret legge til rette for at landbruket får tilgang til funksjonelle driftshusvære.

Vurdering

Vurdering etter naturmangfoldloven (NML)

Etter § 7 i Naturmangfoldloven skal de miljørettslige prinsippene i NML §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Forvaltningsmyndigheten må ved alle tiltak som omfatter naturmangfoldet, vurdere søknadene etter disse paragrafene.

NML § 8 Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget er hentet fra uttalelse, befaring på stedet den 04.07.23 og 27.10.23, kartløsninger med innsyn i sensitive artsdata, Artsdatabanken og Dyreposisjoner, Naturbase, samt rapporter fra NINA og Norsk villreinsenter. Sensitive artskart viser ingen sensitive arter som kommer i konflikt med tiltaket. Det er ikke registrert andre arter, økosystemer eller naturtyper som kan ta skade av tiltaket isolert sett.

Villreinen har tradisjonelt nyttet nordlige deler av kommunen til vinterbeite, og i barmarkperioden har det gjerne vært bukker som har nyttet området. Dette er fremdeles tilfellet, selv om bruken har vært mindre de siste årene. Dette henger trolig sammen med den totale bestandssituasjonen. Hyttens beliggenhet kommer ikke i konflikt med registrerte trekkveier for villrein. Ifølge observasjoner registrert de siste årene ble det observert villreinflokker og ferske spor sirka 5 km lenger inn i verneområdet senest i april 2023.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes å være tilstrekkelig til å behandle saken, og «føre var prinsippet» trengs derfor ikke tas i bruk, jfr. NML § 9.

NML § 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Hytten ligger akkurat innenfor vernegrensen. Det er for det meste driftshytter i området som nyttes av sauene, men noen av de gamle driftshyttene brukes nå som fritidshytter. Dette medfører endret bruk av driftsbygg i området. Det er et overordnet mål å holde bygningmassen i verneområdet til et minimum.

Tiltaket om oppsett av platting er isolert sett lite og av mindre viktighet for å ivareta verneverdiene. En vid åpning for bygging av store veranda og plattinger på driftshytter i verneområdet vil føre med seg flere nye byggetiltak og økt motorferdsel for transport av materiale og utstyr. Store plattinger vil være godt synlig i landskapet. Fra et landskapsperspektiv, vil et stort omfang av plattinger påvirke landskapets art og karakter.

Platting kan på en annen side være positivt mtp. å holde uteplassen ryddig, da det fungerer som lagerplass, samt at det fungerer som et samlingspunkt for de som er på hytten. Da det er mange som utnytter hytten i forbindelse med driften, vurderer verneområdestyret at det kan gis dispensasjon for ett samlet areal med platting på 20 m². Tiltaket vurderes som et særskilt tilfelle, og til ikke å virke belastende for naturmiljøet.

Oppføring av hundehus er søknadspliktig etter verneforskrift, men kan gis tillatelse til hvis det foreligger konkrete behov. Da tiltakshaver er avhengig av hunder under sanking, samt at hundehusene ble oppført før vernet, vil ikke hundehusene i denne saken tas til behandling. Tiltakshaver blir derimot gjort oppmerksom på at det er et maks areal på driftshytter på 50 m²-BYA, da uthus eller ekstra tilbygg kommer i tillegg, jfr. forvaltningsplan for SVR.

Oppføring av gjerder er søknadspliktig etter verneforskrift. Da gjerdet er begrenset i omfang til kun rundt hytten (ved inngangsparti og langs grensen til eiendom på østsiden), samt at det kom opp før vernet ble opprettet, trenger ikke tiltaket i dette tilfelle behandling etter verneforskriften. Verneområdestyret anmoder likevel tiltakshaver å årlig fjerne gjerdet når beitesesongen er over.

NML § 11 og NML § 12 Kostnader ved miljøforingelse og miljøforsvarlege teknikker og driftsmetoder

Når tiltakshaver blir varslet om ulovlige tiltak, og ikke retter opp frivillig, er det standard forvaltningspraksis at det blir gitt pålegg om retting. En streng praksis for retting er viktig for å ivareta verneverdiene i området og er i tråd med prinsippet i naturmangfoldloven § 11. Skulle tiltak ved retting medføre skade på naturmiljøet, skal kostnader ved retting dekkes av tiltakshaver. Tiltaket vil medføre noe økt motorferdsel innenfor verneområdet, jf NML § 12.

Konklusjon

Det gis tillatelse til en frittstående platting på inntil 20 m² på eiendom gnr/bnr. 5/5. Det sendes ut krav om retting på deler av plattingen som overstiger 20 m². Det sendes også ut varsel om tvangsmulkt dersom rettingen ikke er gjennomført innen fristen.

Verneområdestyret mener det er viktig å legge til rette for at landbruket får tilgang til funksjonelle driftshusvære, så langt omsynet til verneformål og verneverdier gjør dette mulig. Et samlet areal på 20 m² med platting vurderes derfor å være tilstrekkelig for et funksjonelt uteareal. Videre legges det vekt på presedensvirkningen i saken. En åpning for bygging av store veranda og plattinger på driftshytter i verneområdet vil føre med seg flere nye byggetiltak og økt motorferdsel for transport av materiale og utstyr.



Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Besøksadresse

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 75 88
fmavpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/svr>

Linn Uleberg Smeland
Røyslandsvegen 109
4540 ÅSERAL

Saksbehandler Sara Kristiane Eide

Vår ref. 2023/7249-0 432.2

Deres ref.

Dato 08.08.2023

Varsel om retting og avbøtende tiltak etter naturmangfoldloven § 69 - Linn Uleberg Smeland

Viser til befaring den 04.07.2023, der vi ble oppmerksomme på byggetiltak som ikke har vært søkt om. Ved hytte på gnr/bnr. 5/5 ved Solbu ble det observert en frittstående platting og hundehus, figur 1. Det er også observert gjerder rundt byggene, figur 2. Det er et overordnet forbud mot slike inngrep innenfor vernegrensen, jf. verneforskrift for Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde Kap. IV pkt. 1.1. Oppsett av hundehus, platting og gjerder skal omsøkes.



Figur 1: Frittstående platting med hundehus.

Landskapsvernområde Dyraheio, Frافjordheiane, Hovden, Kvanndalen, Lusaheia, Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiene, Vormedalsheia
Naturreservat Hisdal, Lislevatn, Ljosådalen, Migaren, Nordraheia, Vidmyr, Ørestø, Øyastøl
Biotopvernområde Holmavassåno, Steinbuskardet-Hisdalen



Figur 2: Inngjerdet tomt.

Det blir med dette varselet om at det kan være aktuelt å kreve retting og avbøtende tiltak etter § 69 i naturmangfoldloven, der myndigheten kan pålegge retting eller full stans av tiltak som er i strid med lovverket eller vedtak med hjemmel i lov. Det er verneområdestyret som eventuelt må fatte vedtaket etter NML § 69.

Dette varselet blir sendt med hjemmel i forvaltningsloven § 16. Jmfør med denne paragrafen skal en part varsles skriftlig før det blir fattet vedtak og med mulighet til å uttale seg. **Uttalefrist er satt til 31.08.2023.**

Om du ikke har opplysninger utover det som er opplyst i dette brevet eller allerede er sendt inn, trenger du ikke sende inn en særskilt uttalelse.

Med hilsen

Sara Kristiane Eide
verneområdeforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent



Arkivsaksnummer: 2023/7249

Saksbehandlar: Sara Kristiane Eide

Dato: 07.11.2023

Utval	Utvalsak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	41/23	14.11.2023

SVR landskapsvernområde - behandling av pålegg om retting og varsel om tvangsmulkt angående brudd på vilkår og ulovlig byggetiltak på gnr/bnr 5/15, Åseral kommune - Magne Brynjulfsen

Vedlegg:

- 1 Varsel om retting og avbøtende tiltak - naturmangfoldloven § 69 - Magne Brynjulfsen - Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde - Åseral 2/15 - 5/5 - 5/15 - 2/16 - byggetiltak

Forvalters innstilling

Med hjemmel i naturmangfoldlovenes § 69, pålegger verneområdestyret Magne Brynjulfsen retting på tiltak som er gjennomført uten tillatelse og som er i strid med verneforskriften. Pålegg om retting gjelder fjerning av ny oppsatt plattning på eiendom gnr/bnr. 5/15. Plattinger som kreves fjernet utgjør et samlet areal på 39 m². Her inngår: utvidet terrasse med ny trapp ved hyttens sør-østvegg, ny plattning langs østvegg og frittstående plattning ved hyttens nordvegg, se saksfremlegg figur 4-6.

Pålegget om fjerning gjelder ikke allerede godkjent terrasse på 20,6 m² i henhold til byggetegning fra 1997, samt tilhørende trapp, jfr. saksfremlegg figur 2-3.

Rivningsmateriale som er overflatebehandlet eller impregnert skal rives og transporteres ut av verneområdet. Bygningsavfall skal leveres på godkjent mottak. Ved bruk av motorisert transport for fjerning må det søkes spesielt om dette.

Frist for gjennomføring settes til 01.10.2024. Forvaltningsmyndigheten skal varsles når bygningsmassen er fjernet. Når det ved etterkontroll konkluderes med at pålegget er fulgt opp anses saken som avsluttet.

Begrunnelse

Verneområdestyret legger vekt på at en vid åpning for bygging av store veranda og plattinger på fritidshytter i verneområdet vil føre med seg flere nye byggetiltak og økt motorferdsel for transport av materiale og utstyr. Store plattinger vil også skille seg ut i landskapet, og dermed påvirke landskapets art og karakter. Plattinger kan likevel ha en nyttig funksjon med tanke på å holde uteplassen ryddig, og forhindre erosjonsskader ved utsatte inngangsparti.

Fra tidligere saker er det gitt dispensasjon for plattning inntil 9 m². Et samlet areal på 20,6 m² med plattning vurderes derfor å være mer enn tilstrekkelig for et funksjonelt uteareal.

Varsel om bruk av tvangsmulkt og mulig tvangsgjennomføring

Forvaltningen har anledning til å benytte tvangsmulkt for å sikre etterlevelse av pålegg om retting, jfr. naturmangfoldloven § 73 og forvaltningsloven § 16. Det gjøres også oppmerksom på at dersom vedtak om retting ikke etterkommes av den ansvarlige, kan fjerning gjennomføres fysisk av forvaltningen, jfr. naturmangfoldloven § 71. Utgifter til slik retting kan kreves dekket av den ansvarlige.

Verneområdestyre varsler herved om at det vil bli vurdert å bruke tvangsmulkt etter naturmangfoldloven § 73 dersom byggetiltaket ikke blir fjernet innen den fristen som er fastsatt ovenfor. Aktuell størrelse på tvangsmulkten vil være kr 1000,- pr dag, og en tvangsmulkt vil kunne løpe fra og med 1. oktober 2024.

Samtidig varsles det også om at det kan bli aktuelt med tvangsgjennomføring dersom pålegg ikke følges.

Annet lovverk

For omsøkte tiltak vil det i mange tilfeller også være nødvendig med løyve etter *Plan og bygningsloven*. Søknad om dette må sendes kommunen.

Det skal også hentes inn samtykke fra aktuell grunneier der dette er nødvendig.

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

Sakens bakgrunn

Det ble sendt ut varsel om retting og avbøtende tiltak den 08.08.2023. Her ble tiltakshaver gjort oppmerksom på at det var bygget platting rundt hytten som ikke var omsøkt, samt at det var observert introduserte plantearter som ikke er stedeegne (rabarbra og gressløk) og satt opp gjerde rundt hytten som ikke var omsøkt. Hytten ligger akkurat innenfor vernegrensen med gnr/bnr. 5/15, figur 1.

Fra byggetegning tilsendt kommunen i 1997, er det allerede noe av plattingen som er godkjent fra før vernet, figur 2. Det er derimot utvidet terrasse med ny trapp på sør-øst siden av hytten, samt ny platting langs østvegg og frittstående platting på nord siden av hytten. Dette tiltaket er ikke omsøkt.

Det ble utført en ny befaring til hytten den 27.10.2023 sammen med kommunen, hvor det ble tatt mål av plattingene. Platting i front som er godkjent fra byggetegning av 1997 ble målt til $3,55\text{m} \times 5,80\text{m} = 20,6\text{ m}^2$, figur 3. Påbygd del i front ble målt til $3,15\text{m} \times 4,97\text{m} = 15,7\text{ m}^2$, figur 4. Platting langs vegg ble målt til $(2,65\text{m} \times 1,40\text{m}) + (6,20\text{m} \times 0,90\text{m}) = 4,33\text{ m}^2$, figur 5. Frittstående platting ble målt til $(3,55\text{m} \times 2,20\text{m}) - 1\text{ m}^2 + (4,95\text{m} \times 2,50\text{m}) = 19,2\text{ m}^2$, figur 6. Totalt gir dette et platting-areal på 60 m^2 .

I tilknytning til platting i front er det også to trapper med fotavtrykk som ble målt til:
 $0,70\text{ m} \times 1,10\text{m} = 0,8\text{ m}^2$.
 $1,45\text{m} \times 0,9\text{m} = 1,3\text{ m}^2$.

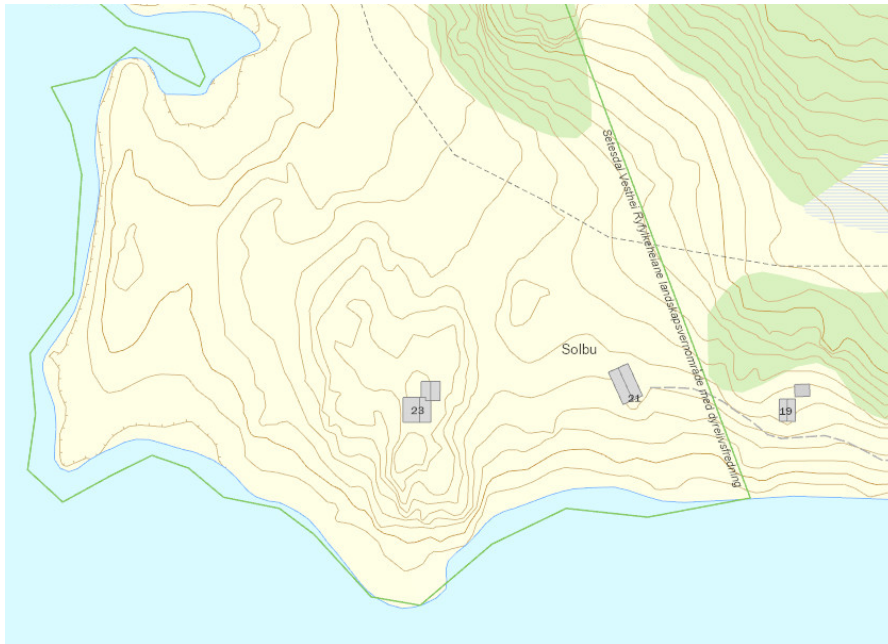
Magne Brynjulfsen besvarte brevet den 06.10.2023, da det etter avtale med saksbehandler ble gitt ny tidsfrist for å besvare uttalelsen. Her skriver han:

«Hei

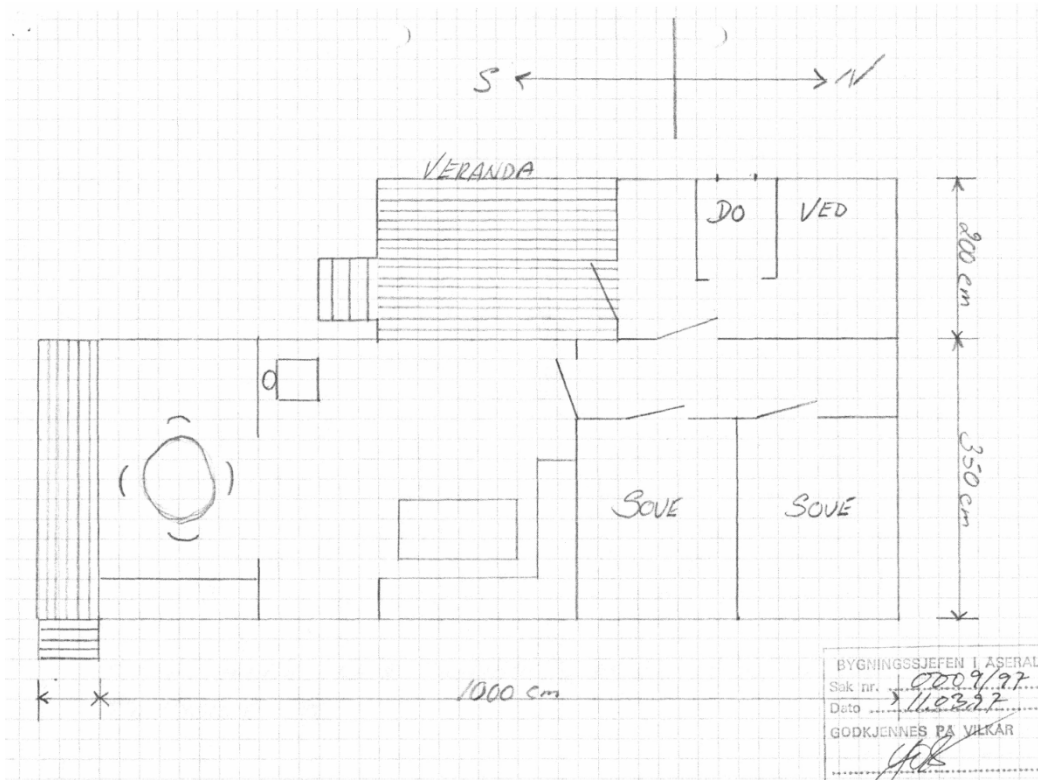
Viser til brev ifra deg, gjeldene hytte nr 5/15 i Åseral.

Jeg beklager at vi har bygd terasse uten å søke. Terasse ble bygd fordi det er veldig bløtt (myrdrag) rundt og under hytta. Gjerde rundt hytta har det "alltid" vært, for å holde sauer vekk ifra hytta. Vi har jakthunder som da også kan bevege seg rundt hytta, uten fare for at de kommer i kontakt med sau. Gjerdet har 3 sider, den 4 side er gjerdet til samleinnhegning til Brå Beitelag.

Når det gjelder planter, så har rabarbrplanter stått der lenge før vår tid på Solbu. Det var noen svigerforeldrene mine plantet. Ellers skal vi selvfølgelig fjerne de og andre planter hvis det blir krevd.»



Figur 1: Kart som viser hytten, nummer 21, sin beliggenhet i terrenget.



Figur 2: Byggetegning tilsendt Åseral kommune 11.03.1997, før vernet ble opprettet.



Figur 3: Den gamle plattformen fra byggetegning. Areal målt til 20,6 m².



Figur 4: Påbygd plattform i front, retning sør-øst. Areal målt til 15,7 m². Denne delen kreves fjernet.



Figur 5: Plattung langs østvegg. Areal målt til 4,33 m². Denne delen kreves fjernet.



Figur 6: Frittstående plattung på nordsiden. Areal målt til 19,2 m². Denne delen kreves fjernet.

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forskrift om vern av Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde av 28.4.00.
- Forvaltningsplan for SVR, godkjent 2015.
- Naturmangfoldloven.
- Vedtak om delegering av 05.11.2018 i sak 32/18.

Hjemmelsgrunnlag

Verneformål

Formålet med vernet går frem av kapittel III i forskrift om vern av Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde:

“1. Å ta vare på et sammenhengende, særpreget og vakkert naturområde med urørte fjell, hei og fjellskogsområder med et særpreget plante- og dyreliv, stølsområder, beitelandskap og kulturminner.

2. Å ta vare på et sammenhengende fjellområde som leveområde for den sørligste villreinstammen i Europa. “

Verneforskrift og forvaltningsplan

Det er et generelt forbud mot tekniske inngrep i Setesdal Vesthei- Ryfylkeheiane landskapsvernområde, jfr. verneforskrift kap. IV, punkt 1.1. Her inngår oppsett av platting og gjerder. Punkt 1.3 lister opp tiltak som ved søknad kan gis tillatelse til. Dette gjelder oppføring av gjerder, jfr. 1.3 a) *Nydyrking, framføring av jordbruksveg og oppsetting av gjerde*. Da det ikke er noen hjemmel for oppsett av platting, må dette behandles etter naturmangfoldlovens § 48. Verneforskriftens kap. IV, punkt 2.1 sier at *nye plantearter må ikke innføres*.

Saken gjelder et byggetiltak som allerede er gjennomført, men som må behandles som om tiltaket ikke allerede er gjort. For tiltak som ikke er gjennomført bør det stilles krav om retting etter § 69 i naturmangfoldloven.

Verken forvaltningsplan eller byggeveileder har retningslinjer for plattinger for fritidshytter utover at stølshus ikke skal ha platting. En forutsetning for en slik utvidelse er at det kan dokumenteres konkrete behov. Det er derimot i tidligere sak gitt tillatelse til platting opptil 9 m² for driftshytte, jfr. vår ref. 2021/7156.

Vurdering

Etter NML § 7 i naturmangfoldloven skal de miljørettslige prinsippene i § 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Forvaltningsmyndigheten må vurdere søknaden etter disse prinsippene ved alle tiltak som vedrører naturmangfoldet, og disse vurderingene skal fremgå av beslutningen.

NML § 8 Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget er hentet fra uttalelse, befaring på stedet den 04.07.23 og 27.10.23, kartløsninger med innsyn i sensitive artsdata, Artsdatabanken og Dyreposisjoner, Naturbase, samt rapporter fra NINA og Norsk villreinsenter. Sensitive artskart viser ingen sensitive arter som kommer i konflikt med tiltaket. Det er ikke registrert andre arter, økosystemer eller naturtyper som kan ta skade av tiltaket isolert sett.

Villreinen har tradisjonelt nyttet nordlige deler av kommunen til vinterbeite, og i barmarkspereoden har det gjerne vært bukker som har nyttet området. Dette er fremdeles tilfellet, selv om bruken har vært mindre de siste årene. Dette henger trolig sammen med den totale bestandssituasjonen. Hyttens beliggenhet kommer ikke i konflikt med registrerte trekkveier for villrein. Ifølge observasjoner registrert de siste årene ble det observert villreinflokker og ferske spor sirka 5 km lenger inn i verneområdet senest i april 2023.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes å være tilstrekkelig til å behandle saken, og «føre var prinsippet» trengs derfor ikke tas i bruk, jfr. NML § 9.

NML § 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Hytten ligger akkurat innenfor vernegrensen. Det er for det meste driftshytter i området som nyttes av sauene, men noen av de gamle driftshyttene brukes nå som fritidshytter. Dette medfører endret bruk av driftsbygg i området.

Tiltaket om oppsett av plattning er isolert sett lite og av mindre viktighet for å ivareta verneverdiene. En vid åpning for bygging av store veranda og plattninger på driftshytter i verneområdet vil føre med seg flere nye byggetiltak og økt motorferdsel for transport av materiale og utstyr. Store plattninger vil være godt synlig i landskapet. Fra et landskapsperspektiv, vil et stort omfang av plattninger påvirke landskapets art og karakter.

Platting kan på en annen side være positivt mtp. å holde uteplassen ryddig, da det fungerer som lagerplass, og forhindre erosjon ved inngangspartier. Det sees derimot ikke nødvendig med 60 m² stor platting for å dekke et slikt behov.

Oppsett av gjerder er søknadspiktig etter verneforskrift. Da gjerdet er begrenset i omfang til kun rundt hytten, samt at det kom opp før vernet ble opprettet, trenger ikke tiltaket i dette tilfelle behandling etter verneforskriften. Verneområdestyret anmoder likevel tiltakshaver å årlig fjerne gjerdet når beitesesongen er over.

Innføring av nye plantearter er forbudt etter verneforskrift. Plantene i dette tilfellet var plantet før vernet, og det er ikke observert spredning av disse i området. Plantene anses derfor ikke å stride mot verneformålet eller påvirke verneverdiene nevneverdig. Det blir derfor ikke formulert et pålegg om å fjerne plantene, men verneområdestyret anmoder tiltakshaver om å fjerne de.

NML § 11 og NML § 12 Kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlege teknikker og driftsmetoder

Når tiltakshaver blir varslet om ulovlige tiltak, og ikke retter opp frivillig, er det standard forvaltningspraksis at det blir gitt pålegg om retting. En streng praksis for retting er viktig for å ivareta verneverdiene i området og er i tråd med prinsippet i naturmangfoldloven § 11. Skulle tiltak ved retting medføre skade på naturmiljøet, skal kostnader ved retting dekkes av tiltakshaver. Tiltaket vil medføre noe økt motorferdsel innenfor verneområdet, jfr. NML § 12.

Konklusjon

Verneområdestyret legger vekt på at en vid åpning for bygging av store veranda og plattninger på fritidshytter i verneområdet vil føre med seg flere nye byggetiltak og økt motorferdsel for transport av materiale og utstyr. Store plattninger vil også skiller seg ut i landskapet, og dermed påvirke landskapets art og karakter. Plattninger kan likevel ha en nyttig funksjon med tanke på å holde uteplassen ryddig, og forhindre erosjonsskader ved utsatte inngangsparti.

Fra tidligere saker er det gitt dispensasjon for platting inntil 9 m². Et samlet areal på 20,6 m² med platting vurderes derfor å være mer enn tilstrekkelig for et funksjonelt uteareal. Det blir derfor gitt pålegg om retting og varsel om tvangsmulkt dersom retting ikke er skjedd innen fristen.

Verneområdestyret vil også informere om det ikke lov å bringe med seg nye plantearter og/eller plantejord inn i verneområdet.



Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Besøksadresse

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 75 88
fmavpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/svr>

Magne Brynjulfsen
Tutlamoen 32
4619 MOSBY

Saksbehandler Sara Kristiane Eide

Vår ref. 2023/7249-0 432.2

Deres ref.

Dato 08.08.2023

Varsel om retting og avbøtende tiltak etter naturmangfoldloven § 69 - Magne Brynjulfsen

Viser til befaring den 04.07.2023, der vi ble oppmerksomme på byggetiltak som ikke har vært søkt om. Ved hytte på gnr/bnr. 5/15 ved Solbu ble det observert utvidet terrasse med ny trapp, samt ny platting langs østvegg og frittstående platting på nord siden av hytten, figur 1 og 2. Det er også observert nye introduserte plantearter som ikke hører hjemme i verneområdet, som rabarbra, gressløk og typiske hageblomster, samt at det er satt opp gjerder rundt byggene, figur 2 og 3. Det er et overordnet forbud mot slike inngrep innenfor vernegrensen, samt at nye plantearter ikke skal innføres jf. verneforskrift for Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde Kap. IV pkt. 1.1 og pkt. 2.1. Oppsett av platting og gjerder skal omsøkes.



Figur 1: Utvidet terrasse med trapp. Det er også lagt platting som går langs øst-veggen.

Landskapsvernområde Dyraheio, Frافjordheiane, Hovden, Kvanndalen, Lusaheia, Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiene, Vormedalsheia
Naturreservat Hisdal, Lislevatn, Ljosådalen, Migaren, Nordraheia, Vidmyr, Ørestø, Øyastøl
Biotopvernområde Holmavassåno, Steinbuskardet-Hisdalen



Figur 2: Ny plattning og gangvei av plank på nordsiden. Fremfor platten er det plantet rabarbra, gressløk og hageblomster.



Figur 3: Inngjerdet tomt.

Det blir med dette varselet om at det kan være aktuelt å kreve retting og avbøtende tiltak etter § 69 i naturmangfoldloven, der myndigheten kan pålegge retting eller full stans av tiltak som er i strid med lovverket eller vedtak med hjemmel i lov. Det er verneområdestyret som eventuelt må fatte vedtaket etter NML § 69.

Dette varselet blir sendt med hjemmel i forvaltningsloven § 16. Jmfør med denne paragrafen skal en part varsles skriftlig før det blir fattet vedtak og med mulighet til å uttale seg. **Uttalefrist er satt til 31.08.2023.** Om du ikke har opplysninger utover det som er



Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane

opplyst i dette brevet eller allerede er sendt inn, trenger du ikke sende inn en særskilt uttalelse.

Med hilsen

Sara Kristiane Eide
verneområdeforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent



**Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane**

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 75 88
sara.kristiane.eide@statsforvalteren.no
www.svr.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/7249-0

Saksbehandler: Sara Kristiane Eide

Dato: 07.11.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	42/23	14.11.2023

SVR landskapsvernområde - behandling av pålegg om retting og varsel om tvangsmulkt angående brudd på vilkår og ulovlig byggetiltak på gnr/bnr 2/15, Åseral kommune - Edgar Sundbø

Vedlegg:

- 1 Varsel om retting og avbøtende tiltak - naturmangfoldlovens § 69 - Torgeir Sundbø - Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde - Åseral 2/15 - 5/5 - 5/15 - 2/16 - byggetiltak
- 2 Styresak 12-14

Forvalters innstilling

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 69, pålegger verneområdestyret Edgar Sundbø retting på tiltak som er gjennomført uten tillatelse og som er i strid med verneforskriften. Pålegg om rivning gjelder av en eldre driftshytte, jfr. vedtak i styresak 12/14, samt fjerning av støpte fundament til et uthus, på eiendom gnr/bnr. 2/15.

Bygningsmassene skal rives og transporteres ut av verneområdet. Bygningsavfall som er impregnert eller overflatebehandlet skal leveres på godkjent mottak. Ved bruk av motorisert transport for fjerning må det søkes spesielt om dette.

Frist for gjennomføring settes til 30.07.2025. Forvaltningsmyndigheten skal varsles når bygningsmassen er fjernet. Når det ved etterkontroll konkluderes med at pålegget er fulgt opp, anses saken som avsluttet.

Begrunnelse

Verneområdestyret legger vekt på at det allerede har vært en behandling av saken, og driftshytten skulle vært fjernet innen 01.01.2017, samt at det forekommer et påbegynt byggearbeid som ikke er omsøkt. Da det ikke er mottatt søknad for påbegynte byggearbeid, blir også dette pålagt fjernet.



Totalt er bygningsmassen på eiendommen i dag akkurat innenfor føringer gitt i forvaltningsplan, men vilkår fra tidligere sak er ikke fulgt. En aksept for brudd på vilkår vil kunne medføre uheldig presedens for lignende saker.

Varsel om bruk av tvangsmulkt og mulig tvangsgjennomføring

Forvaltningen har anledning til å benytte tvangsmulkt for å sikre etterlevelse av pålegg om retting, jfr. naturmangfoldloven § 73 og forvaltningsloven § 16. Det gjøres også oppmerksom på at dersom vedtak om retting ikke etterkommes av den ansvarlige, kan fjerning gjennomføres fysisk av forvaltningen, jfr. naturmangfoldloven § 71. Utgifter til slik retting kan kreves dekket av den ansvarlige.

Verneområdestyre varsler herved om at det vil bli vurdert å bruke tvangsmulkt etter naturmangfoldloven § 73 dersom byggetiltaket ikke blir fjernet innen den fristen som er fastsatt ovenfor. Aktuell størrelse på tvangsmulkten vil være kr 1000,- pr dag, og en tvangsmulkt vil kunne løpe fra og med 30. juli 2025.

Samtidig varsles det også om at det kan bli aktuelt med tvangsgjennomføring dersom pålegg ikke følges.

Annet lovverk

For omsøkte tiltak vil det i mange tilfeller også være nødvendig med løyve etter *Plan og bygningsloven*. Søknad om dette må sendes kommunen.

Det skal også hentes inn samtykke fra aktuell grunneier der dette er nødvendig.

Saksopplysninger

Sakens bakgrunn

Hytten på eiendom 2/15 er plassert rett innenfor vernegrensen, og ligger lavt i terrenget ned mot en elv, figur 1.

Det ble utført befarings på stedet den 04.07.2023, der forvaltningsmyndigheten ble oppmerksomme på byggetiltak som ikke var omsøkt. Viser til vedtak av 29.01.2014, hvor det ble gitt dispensasjon til oppføring av ny driftshytte på gnr/bnr. 2/15 og rivning av den gamle driftshytten. For at vilkår i dispensasjonen skal være oppfylt, må den gamle driftshytten rives. Det ble også observert sokler i bakken til venstre for den nye driftshytten, samt at det er gjerde rundt tomten. Det ble sendt ut varsel om retting den 08.08.23, hvor tiltakshaver ble gjort oppmerksom på at tiltakene var søknadspliktig, jfr. vedlegg 1.

Edgar Sundbø kom med uttalelse på brevet den 22.08.2023:

«Svarer på vegne av min far Torgeir Sundbø som dessverre gikk bort i august. Jeg beklager at gammel hytte ikke er revet, det skal jeg selvfølgelig gjøre. Det har hele tiden vært planen vår, tiden går bare litt fort og det har blitt litt forsinkelse på den nye hytten innvendig.

Det ble støpt sokler til nytt vedskjul da planen er å rive det gamle sammen med gammel hytte, og lage tilsvarende nytt bak ny hytte. Skal selvfølgelig søke om dette, og har derfor ikke gjort mer.

Det har i alle år vært gjerde rundt den gamle driftshytten dette pga avføring fra sau som blir svært plagsomt da det blir mye langs veggene.

Var ikke klar over at det må søkes om, men har gjerdet inne et veldig lite område, slik at en kan gå rundt hytten fritt for avføring.

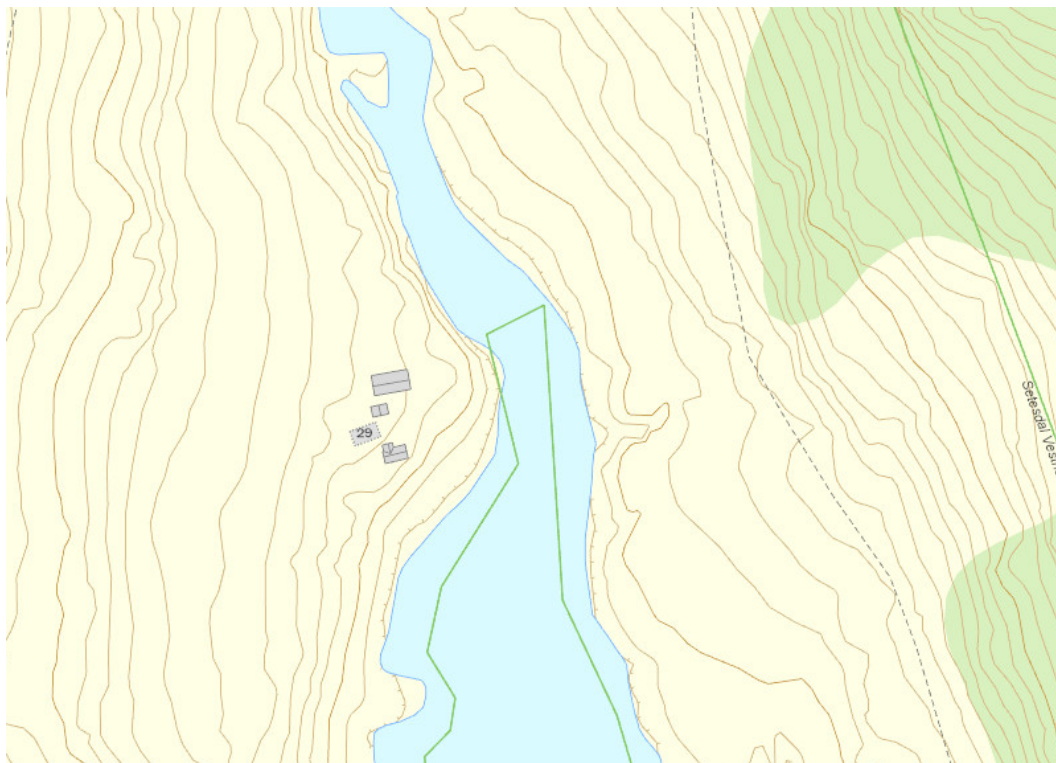
Håper dette er akseptabelt også fremover.

Vil selvfølgelig sende en søknad med oppteignelser på areal som ønskes inngjerdet om det er påkrevd.»

Viser til opplysninger i sak 12/14 av 29.01.2014, hvor Edgar Sundbø søkte om oppføring av ny hytte på 28 m² samt rivning av den gamle driftshytten på 15 m², jfr. vedlegg 2. På eiendommen er det også et uthus på 6 m². Totalt gir dette bebygd areal på 49 m² for alle byggene på tomten. Begrunnelsen for vedtaket var:

«Den fritidshytta som står i dag er uisolert og meget liten, det er derfor forståelig at søker ønsker utvidelse og utskifting. Den omsøkte planen er beskjedent i forhold til arealgrensene som er satt i byggeveilederen, derimot beskriver planen en bygning som er nær dobbelt så høy som eksisterende hytte. Dagens tun fremstår idyllisk og minimalt. Inntrykket vil endres med en høy og smal bygning som står tettere mot uthuset enn dagens hytte. Forvalter har undersøkt muligheten for et lavere bygg med større areal med søker, og søker foreslo å holde seg til planlagt areal men senke bygningen mellom 40 og 50 cm. Det settes derfor vilkår om tiltakets maksimale møne- og gesimshøyde.

Tiltaket danner ikke presedensgrunnlag, og er ikke i konflikt med verneformål eller verneverdier. Søknaden kan innvilges ettersom tiltaket er i tråd med retningslinjene og forvaltningsplan for SVR.»



Figur 1: Kart som viser hytten, nummer 29, sin beliggenhet i terrenget.

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forskrift om vern av Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde av 28.4.00.
- Forvaltningsplan for SVR, godkjent 2015.
- Naturmangfoldloven.
- Vedtak om delegering av 05.11.2018 i sak 32/18.
- Styresak 12/14 behandlet av verneområdestyret 29.01.2014.

Hjemmelsgrunnlag

Formålet med vernet går frem av kapittel III i forskrift om vern av Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde:

- “1. Å ta vare på et sammenhengende, særpregede og vakkert naturområde med urørte fjell, hei og fjellskogsområder med et særpregede plante- og dyreliv, stølsområder, beitelandskap og kulturminner.
2. Å ta vare på et sammenhengende fjellområde som leveområde for den sørligste villreinstammen i Europa. “

Det er et generelt forbud mot tekniske inngrep i Setesdal Vesthei- Ryfylkeheiane landskapsvernområde, jfr. verneforskrift kap. IV, punkt 1.1. Punkt 1.3 lister opp tiltak som ved søknad kan gis tillatelse til. Dette gjelder mindre tilbygg til eksisterende bygning, jfr. 1.3 c) *Mindre tilbygg til eksisterende bygninger*, samt oppføring av gjerder, jfr. 1.3 a) *Nydyrking, framføring av jordbruksveg og oppsetting av gjerde*.

Det er utarbeidet en byggeveileder med utgangspunkt i forvaltningsplanene for SVR landskapsvernområde som skal sette retningslinjer for saksbehandling av byggesaker. Byggeveileder for SVR ble vedtatt ved styremøte 12.3.2013, og senere endret i 2015. Der settes maksimalt samlet bebyggd areal til 50 m² (BYA) for eksisterende fritidshytter, inkludert

eksisterende uthus. Ved behandling av saken første gang i 2014, var det 45 m² (BYA) som var satt som maks bebygd areal.

Vurdering

Etter NML § 7 i naturmangfoldloven skal de miljørettslige prinsippene i § 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Forvaltningsmyndigheten må vurdere søknaden etter disse prinsippene ved alle tiltak som vedrører naturmangfoldet, og disse vurderingene skal fremgå av beslutningen.

NML § 8 Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget er hentet fra uttalelse, befaring på stedet den 04.07.23, kartløsninger med innsyn i sensitive artsdata, Artsdatabanken og Dyreposisjoner, Naturbase, samt rapporter fra NINA og Norsk villreinsenter. Sensitive artskart viser ingen sensitive arter som kommer i konflikt med tiltaket. Det er ikke registrert andre arter, økosystemer eller naturtyper som kan ta skade av tiltaket isolert sett.

Villreinen har tradisjonelt nyttet nordlige deler av kommunen til vinterbeite, og i barmarksperioden har det gjerne vært bukker som har nyttet området. Dette er fremdeles tilfellet, selv om bruken har vært mindre de siste årene. Dette henger trolig sammen med den totale bestandssituasjonen. Hyttens beliggenhet kommer ikke i konflikt med registrerte trekkveier for villrein. Ifølge observasjoner registrert de siste årene, ble det observert villreinflokker og ferske spor sirka 4 km lenger inn i verneområdet senest i april 2023.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes å være tilstrekkelig til å behandle saken, og «føre var prinsippet» trengs derfor ikke tas i bruk, jfr. NML § 9.

NML § 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Det er for det meste driftshytter i området som nyttes av saueneieringen. Noen av de gamle driftshyttene brukes nå som fritidshytter. Dette medfører endret bruk av driftsbygg i området, da det ofte er et ønske om mer bruksareal. Det er da viktig å likevel holde bygningsmassen i verneområdet til et minimum.

Det er viktig at vilkår satt i byggesaker som allerede er vedtatt opprettholdes, så lenge vilkårene viser seg å være gjennomførbare og ikke strider mot vernets formål. En åpning for å behandle saker på nytt, der man ønsker en annen utfall i saken, vil kunne skape presedens for allerede behandlede saker. Her bør man heller benytte seg av klageretten.

Oppsett av gjerder er søknadspliktig etter verneforskrift. Da gjerdet er begrenset i omfang til kun rundt husene på tomten, samt at det kom opp før vernet ble opprettet, trenger ikke søknaden behandling etter verneforskriften. Verneområdestyret anmoder likevel tiltakshaver å årlig fjerne gjerdet når beitesesongen er over.

NML § 11 og NML § 12 Kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlege teknikker og driftsmetoder

Når tiltakshaver blir varslet om ulovlige tiltak, og ikke retter opp frivillig, er det standard forvaltningspraksis at det blir gitt pålegg om retting. En streng praksis for retting er viktig for å ivareta verneverdiene i området og er i tråd med prinsippet i naturmangfoldloven § 11. Skulle tiltak ved retting medføre skade på naturmiljøet, skal kostnader ved retting dekkes av tiltakshaver. Tiltaket vil medføre noe økt motorferdsel innenfor verneområdet, jfr. NML § 12.



Konklusjon

Det sendes ut krav om retting på byggetiltak på eiendom gnr/bnr. 2/15. Verneområdestyret legger vekt på at vilkår i sak 12/14 ikke er oppfylt da driftshytten skulle vært fjernet innen 01.01.2017, samt at det forekommer et påbegynt byggearbeid som ikke er omsøkt. Da det ikke er mottatt søknad for påbegynte byggearbeid, blir også dette pålagt fjernet. Det blir også gitt varsel om tvangsmulkt dersom retting ikke er skjedd innen tidsfristen.

Totalt er bygningsmassen på eiendommen i dag akkurat innenfor føringer gitt i forvaltningsplan, men vilkår fra tidligere sak er ikke fulgt. En aksept for brudd på vilkår vil kunne medføre uheldig presedens for lignende saker.



Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Besøksadresse

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 75 88
fmavpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/svr>

Torgeir Sundbø
Hyllelia 7D
4622 KRISTIANSAND S

Saksbehandler Sara Kristiane Eide

Vår ref. 2023/7249-0 432.2

Deres ref.

Dato 08.08.2023

Varsel om retting og avbøtende tiltak etter naturmangfoldlovens § 69 - Torgeir Sundbø

Viser til befaring den 04.07.2023, der vi ble oppmerksomme på byggetiltak som ikke har vært søkt om. Viser til vedtak av 29.01.2014, hvor det ble gitt dispensasjon til oppføring av ny driftshytte på gnr/bnr. 2/15 og rivning av den gamle driftshytten. For at vilkår i dispensasjonen skal være oppfylt, må den gamle driftshytten rives, figur 1. Det ble også observert sokler i bakken til venstre for den nye driftshytten, figur 2, samt at det er gjerdet rundt tomten. Det er et overordnet forbud mot slike inngrep innenfor vernegrensen, jf. verneforskrift for Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde Kap. IV pkt. 1.1. Oppsett av gjerder skal omsøkes.



Figur 1: Ny driftshytte helt til venstre i bildet (grått bygg), og gammel driftshytte helt til høyre i bilde (gult bygg).

Landskapsvernområde Dyraheio, Frافjordheiane, Hovden, Kvanndalen, Lusaheia, Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane, Vormedalsheia
Naturreservat Hisdal, Lislevatn, Ljosådalen, Migaren, Nordraheia, Vidmyr, Ørestø, Øyastøl
Biotopvernområde Holmavassåno, Steinbuskardet-Hisdalen



Figur 2: Sokkel med feste.

Det blir med dette varselet om at det kan være aktuelt å kreve retting og avbøtende tiltak etter § 69 i naturmangfoldloven, der myndigheten kan pålegge retting eller full stans av tiltak som er i strid med lovverket eller vedtak med hjemmel i lov. Det er verneområdestyret som eventuelt må fatte vedtaket etter NML § 69.

Dette varselet blir sendt med hjemmel i forvaltningsloven § 16. Jamfør med denne paragrafen skal en part varsles skriftlig før det blir fattet vedtak og med mulighet til å uttale seg. **Uttalefrist er satt til 31.08.2023.**

Om du ikke har opplysninger utover det som er opplyst i dette brevet eller allerede er sendt inn, trenger du ikke sende inn en særskilt uttalelse.

Med hilsen

Sara Kristiane Eide
verneområdeforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Edgar Sundbø
Bukken brusesvei 18

4632 KRISTIANSAND S

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr. 2013/4441 / FMVAMEC

Dato
03.02.2014

SVAR PÅ SØKNAD OM DISPENSASJON TIL RIVNING AV GAMMEL FRITIDSHYTTE OG BYGGING AV NY PÅ SAMME STØLSTUN I UDAL I SVR - ÅSERAL KOMMUNE, EDGAR SUNDBØ

Viser til din søknad om dispensasjon til bygging av ny hytte og rivning av gammel ved Udalsånæ Åseral datert 19.9.2013. Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane fattet det vedlagte vedtaket i arbeidsutvalgmøte den 29.01.2014.

Med hilsen

Mikkel E. Christensen
Verneområdeforvalter SVR

Arkivsaksnr: 2013/4441-0

Saksbehandler: Mikkel Emil Christensen

Dato: 24.01.2014

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalget	12/14	29.01.2014

Søknad om dispensasjon til rivning av gammel fritidshytte og bygging av ny på samme stølstun i Udal i SVR - Åseral kommune, Edgar Sundbø

Saksprotokoll i Arbeidsutvalet - 29.1.2014

Handsaming i møtet

Arbeidsutvalet diskuterte saka.

Vedtak

Som forslaget til vedtak.

Vedtaket var samrøystes.

Forvalters innstilling

Med medhold i § 48 i lov om forvaltning av naturens mangfold, og med støtte i forvaltningsplan for SVR landskapsvernområde og *Byggerettleiar for SVR*, får Edgar Sundbø dispensasjon fra verneforskriften til å rive eksisterende hytte og bygge ny etter omsøkt plan i SVR LVO på gnr. 2, bnr. 15 i Åseral kommune.

Dispensasjon gis med følgende vilkår:

- Hytta skal ikke være større enn prosjektert i plantegning datert 22.8.2013 og sendt inn fra søker 19.9.2013.
- Mønehøyde skal ikke overgå 4,55 meter og gesimshøyden skal ikke overgå 3,2 meter.
- Hyttas utforming, materialvalg og farge skal være i tråd med retningslinjene i *Byggerettleiar for SVR*.
- Byggearbeidet skal foregå så skånsomt som mulig.
- Alt avfall fra byggearbeidet skal fjernes i henhold til gjeldende regler og standarder.
- Det må søkes om eget løyve til motorisert ferdsel i forbindelse med transport av byggematerialer, utstyr og avfall.
- Byggearbeidet må være ferdig innen 1.1.2017.

Bakgrunn

Edgar Sundbø søker forvaltningsmyndigheten om dispensasjon fra verneforskriften til oppføring av ny hytte og påfølgende rivning av eksisterende hytte. Den nye hytta skal ligge tett inntil den gamle på samme tun ved utløpet av Udalsånæ til Nåvatn.

Hytta er en gammel støls plass der landbruksdrifta ble lagt ned på 50 tallet. Stølstunet ligger tett mot utløpet av Udalsånæ i Nåvatn. I dag er hytta kun knyttet til fritid, med fokus på jakt, fiske, turer og bær og sopplukking. Søker opplyser at han ofte er inne og gjennomfører tradisjonell skjøtsel for å hindre gjengroing. På tunet står i dag ei hytte og et uthus/utedo som søker oppgir er på henholdsvis ca 15 og 6 m². Begge byggene står i dag oppført i SEFRAK-registeret, men er ikke vernet, hytta står feilaktig oppført som brent eller revet.

Søknaden omfatter bygging av ei ny hytte på 28 m² mellom de to bygningene som allerede står på tunet og deretter rivning av den tidligere hytta på 15 m². Sundbø ser for seg at dette arbeidet totalt vil ta to år. Den gamle hytta ble bygd før krigen og krever i dag omfattende rehabilitering.

Den omsøkte plantegningen omfatter et høyt og smalt bygg som tydelig er tegnet spesifikt for gå tett oppunder det tidligere arealkravet på 30m². Planen inkluderer en hems som er så vidt lav nok til ikke å ha måleverdig bruksareal. I samtale med forvalter opplyser søker at han er misfornøyd med tegningene og ønsker å bygge et noe lavere bygg. Søker oppfordret derfor forvalter til å inkludere et vilkår med høydebegrensing i innstillingen.

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forskrift om vern av Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde av 28.4.00.
- Forvaltningsplan for SVR, godkjent 2004.
- Naturmangfoldloven.

Hjemmelsgrunnlag

Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde ble vernet ved Kronprinsregentens resolusjon av 28. april 2000.

Formålet med vernet går frem av kapittel III i forskrift om vern av Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde:

- “1. Å ta vare på et sammenhengende, særpreget og vakkert naturområde med urørte fjell, hei og fjellskogsområder med et særpreget plante- og dyreliv, stølsområder, beitelandskap og kulturminner.
2. Å ta vare på et sammenhengende fjellområde som leveområde for den sørligste villreinstammen i Europa. “

Verneforskriftens kapittel IV punkt 1.1 forbyr inngrep som “*vesentlig kan endre landskapets art eller karakter*”. Punkt 1.3 bokstav c i samme kapittel gir forvaltningsstyremakta hjemmel til å gi løyve til mindre tilbygg til eksisterende bygninger dersom det ikke strider mot verneformålet.

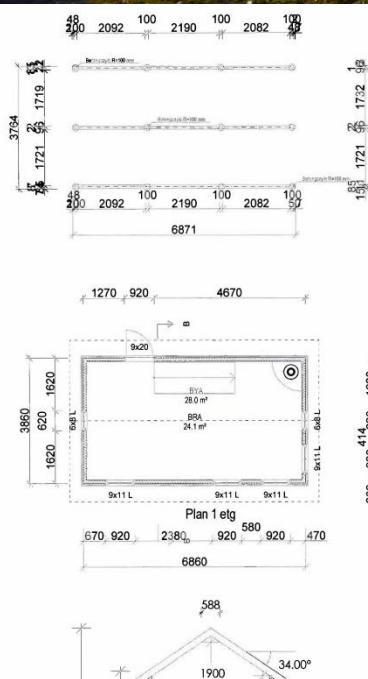
I forvaltningsplanen for SVR LVO ligger det omsøkte tiltaket innenfor sone 4. Forvaltningsmålet for denne sonen er: «... *områdene skal forvaltes slik at miljø og naturverdier på sikt blir forbedret*».

I eksisterende forvaltningsplan for SVR LVO under kapittel “generelle prinsipper i høve til tolkning av verneforskriften” er det spesifisert: «*Maksimal samla grunnflate inkludert*

eventuelle fremtidige tilbygg og uthus skal maksimalt vere 30m²». Det er utarbeidet en byggeveileder som skal sette retningslinjer for saksbehandling av byggesaker frem til en ny felles forvaltningsplan er utarbeidet for verneområdene som tilfaller forvaltningsmyndigheten til Verneområdestyret for Setesdal Vesthei og Frafjordheiane. *Byggerettleiar for SVR* ble vedtatt ved styremøte 12.3.2013. Der settes maksimalt samlet bebyggd areal til 45 m² (BYA) for fritidshytter.

Naturmangfoldlovens § 48 åpner for at det kan gis dispensasjon fra verneforskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensyn til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Styret for verneområdene i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane har forvaltningsmyndighet for Setesdal Vesthei – Ryfylkeheiane landskapsvernområde.



Vurdering

Den fritidshytta som står i dag er uisolert og meget liten, det er derfor forståelig at søker ønsker utvidelse og utskifting. Den omsøkte planen er beskjeden i forhold til arealgrensene som er satt i byggeveilederen, derimot beskriver planen en bygning som er nær dobbelt så høy som eksisterende hytte. Dagens tun fremstår idyllisk og minimalt. Inntrykket vil endres med en høy og smal bygning som står tettere mot uthuset enn dagens hytte. Forvalter har undersøkt muligheten for et lavere bygg med større areal med søker, og søker foreslo å holde seg til planlagt areal men senke bygningen mellom 40 og 50 cm. Det settes derfor vilkår om tiltakets maksimale møne- og gesimshøyde.

Etter § 7 i naturmangfoldloven skal de miljørettslige prinsippene i § 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Forvaltningsmyndigheten må vurdere søknaden etter disse prinsippene ved alle tiltak som vedrører naturmangfoldet, og disse vurderingene skal fremgå av beslutningen.

Det er ikke registrert trekkveier for villrein i nærheten av tiltaket. Området har i liten grad vært utnyttet av villrein de siste årene, dette skyldes primært at bestanden har vært relativt liten. Dyrene som bruker området er for det meste voksen bukk og bruken dreier seg for det meste om perioder med sterk nedising. Det er likevel et forvaltningsmål at villreinen skal ta i bruk større deler av sørområdene. Områdene har vært viktige for villrein da bestanden var større, spesielt i perioder med sterk nedising. Det har ikke blitt registrert andre arter, økosystemer eller naturtyper som kan ta skade av tiltaket isolert sett.

Kunnskapsgrunnlaget for behandling av søknaden er basert på kartløsninger med innsyn i sensitive data fra Artsdatabanken, Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Vest-Agder samt rapporter fra NINA og Norsk villreinsenter. Kunnskapsgrunnlaget for å kunne vurdere i hvilken grad byggetiltaket vil kunne påvirke verneverdiene må vurderes som godt (§ 8 i naturmangfoldloven), § 9 om *føre var*-prinsippet tillegges derfor mindre vekt.

Byggetiltaket medfører så langt forvalter kan se liten sjanse for alvorlige eller irreversible skader på naturmangfoldet. Søknaden omhandler rivning og bygging av en ny, og litt større, hytte som fremdeles vil være innenfor arealgrensene satt i byggeveilederen. De fleste hyttene i området ligger allerede over arealet den nye hytta vil utgjøre. I dette området er det for det meste driftshytter for sauene og aktivitetsnivået vil ikke øke som resultat av tiltaket. Ettersom byggeplanen er i tråd med retningslinjene er forvalters faglige synspunkt at tiltaket utgjør minimal risiko for presedensvirkninger. Arealøkningen i dette tilfellet vil i liten grad føre til økt økosystembelastning (naturmangfoldlovens § 10).

Plasseringen av bygget er god med hensyn på landskapsinntrykket, den nye hytta plasseres i et eksisterende stølsmiljø og farge og materialvalg vil være i tråd med gjeldende byggeskikk på tunet. Planene følger retningslinjene for området og er slik forenlig med miljøforsvarlig lokalisering og teknikk (naturmangfoldlovens § 12). Det bør settes vilkår om gjennomføringen av arbeidet for å sikre at tiltaket også er forsvarlig med hensyn på driftsmetode. Tiltaket kommer ikke inn under § 11 i naturmangfoldloven.

Konklusjon

Tiltaket danner ikke presedensgrunnlag, og er ikke i konflikt med verneformål eller verneverdier. Søknaden kan innvilges ettersom tiltaket er i tråd med retningslinjene og forvaltningsplan for SVR.



Arkivsaksnummer: 2021/7149

Saksbehandlar: Jørn Trygve Haug

Dato: 07.11.2023

Utval	Utvalsak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	43/23	14.11.2023

Søknad om godkjenning av båthus. Krav om retting. Gnr. 4, bnr. 4 Vestre Langsvatn. Bygland kommune. Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde.

Vedlegg:

- 1 Delvis innvilga - Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde - Bygland 4/4 - Vestre Langsvatn - bygge takoverbygg til båt - Olav Morten Heggland
- 2 Søknad om ettergodkjenning - Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde - Bygland 4/4 - Vestre Langsvatn - takoverbygg til båt - båthus - Olav Morten Heggland

Forvaltar si innstilling

Med heimel i *Forskrift om vern av Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde* kap. 4 pkt. 1.1, og *Naturmangfaldslova* § 48, gir verneområdestyret avslag på søknad frå Olav Morten Heggland om auka storleik på oppført båthus ved Vestre Langsvatn gnr. 4, bnr. 4 frå 12m² BYA til 17,8 eller 15 m² BYA. Til grunn for avslaget legg verneområdestyret vekt på føringane gjeven i forvaltningsplanen om maks tillate areal på 12 m² BYA. Å fråvike dette vil gi presedensverknad og på sikt monaleg auke i bygd areal i verneområdet. Vidare legg verneområdestyret vekt på at behovet for lagringsplass er godt dekket av andre bygningar i området.

Med heimel i naturmangfaldslova § 69 krev verneområdestyret at delar av den oppførte bygningen skal rivast slik at storleik vert maksimalt 12 m² BYA i tråd med delegert vedtak 102/21. Rivingsmateriale som er impregnert eller overflatebehandla skal fraktast ut av verneområdet og leverast på godkjend mottak. Frist for gjennomføring er 1.9.2024. Forvaltningssekretariatet skal ha melding straks arbeidet er avslutta. Verneområdestyret varslar samstundes tvangsmulkt etter naturmangfaldslova § 73 om ikkje dato for retting vert halden.

Som grunngeving for krav om riving legg verneområdestyret vekt på at tiltakshavar har ein sjølvstendig plikt til å rette opp i tilhøve som ikkje er i tråd med vedtak. Tiltaket er isolert sett lite men verneområdestyret vil unngå ein praksis der det er enklare å få tilgeving enn tillating. Oppfølging av brot på løyve er også viktig for å oppretthalde respekten for vernereglane.

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

Verneområdestyret skal i denne saka ta stiling til om dei skal godkjenne storleiken på eit båthus ført opp ved Vestre Langsvatn i Bygland, eller om dei skal krevje retting (riving) av delar av bygningen.

Saka i korte trekk

Olav Morten Heggland søkte i 2021 om å få sette opp eit båthus ved Vestre Langsvatn i Bygland kommune. Bygningen skulle også fungere som lagerplass for båtmotor, fiskeutstyr og drivstoff. Det vart søkt om ein bygning med storleik 17,2 m² BYA. Heggland fekk i delegert vedtak 102/21 løyve til å sette opp eit båthus avgrensa til storleik 12 m² BYA i tråd med føringane i forvaltningsplanen (vedlegg 1).

Forvaltar var på synfaring i området 14.6.2023. Kontrollmåling av bygningen synte at den var oppført med storleik 17,8 m² BYA (7,12 m x 2,50 m), dvs 5,8 m² BYA større enn det vart gjeve løyve til.

Heggland vart i brev dagsett 22.9.2023 varsla om at det kunne bli aktuelt å krevje retting og avbøtande tiltak etter § 69 i naturmangfaldslova. Det vart samstundes opplyst om at han kan søke tiltaket godkjend. Søknad om dette vil bli handsama som om tiltaket ikkje alt var gjennomført.

Heggland ga uttale til varselet i brev dagsett 22.9.2023 (vedlegg 2). I brevet var det også søkt om godkjenning av tiltaket. Heggland forklarar overskridinga av storleiken med at dei som sette opp båthuset ikkje hadde fått med seg avgrensinga i storleik på 12 m² BYA. Dette på tross av at han hadde gitt dei beskjed om dette. Heggland søker likevel godkjenning av bygningen som er ført opp med storleik 17,8 m² BYA. Dette grunngjeven med storleik på båt og behovet for lagerplass. Alternativt at lengda på båthuset vert korta ned med 1 meter til lengde 6 meter, dvs 15 m² BYA.

Bilete av båthuset som er ført opp:



Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forskrift om vern av Setesdal Vetshei Ryfylkeheiane Ivo. av 28.4.2000.
- Naturmangfaldslova §§ 7-12, § 69 og § 73
- Forvaltningslova
- Forvaltningsplanen for verneområda frå 2015.

Heimelsgrunnlag

Heimelsgrunnlag i høve til godkjenning av tiltaket

Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde vart verna ved Kronprinsregentens resolusjon av 28. april 2000. Føremålet med vernet er etter kapittel III i Føreskrift om vern av Setesdal Vesthei- Ryfylkeheiane landskapsvernområde:

1. Å ta vare på eit samanhengande, særmerkt og vakkert naturområde med urørte fjell, hei og fjellskogsområde med eit særmerkt plante- og dyreliv, stølsområde, beitelandskap og kulturminne.
2. Å ta vare på eit samanhengande fjellområde som leveområde for den sørlegaste villreinstamma i Europa.

Oppføring av bygningar, anlegg og faste innretningar er av dei tiltaka som jamfør verneforskrifta kap. 4, pkt. 1.1 er forbode. Ut i frå dette må saka handsamast som ein dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48. Forvaltningsmyndigheita kan gjere unntak frå vernevedtaket om det ikkje strid mot verneføremål og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig

Heimelsgrunnlag i høve til retting

Verneområdestyret kan revje retting og avbøtande tiltak etter § 69 i naturmangfaldslova. Etter denne paragrafen kan myndigheita pålegge retting eller stans i tilhøve som er i strid med lova eller vedtak med heimel i lova. Etter § 73 kan det også fattast vedtak om tvangsmulkt om fristen for retting ikkje vert overhalde. Før det vert fatta vedtak om tvangsmulkt skal tiltakshavar varslast om dette.

Vurdering

Isolert sett er ei overskriding på 5,8 m² BYA på eit båthus ei lita sak som det kan synast bortkasta å bruke tid på. Samstundes har verneområdestyret ei plikt til å følgje opp ulovlege tiltak anten dei er små eller store. Det er også uheldig om det brer seg ein praksis med at det ikkje får konsekvensar å fråvike vilkåra i eit byggeløyve.

Vurdering av søknad om godkjenning

Etter § 7 i Naturmangfaldlova skal dei miljørettslege prinsippa i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven leggst til grunn som retningsliner ved utøving av offentleg myndigheit. Forvaltningsmyndigheita må ved alle tiltak som vedkjem naturmangfaldet vurdere søknadane etter desse paragrafane. Tiltaket vart vurdert etter §§ 8 – 12 i delegert sak 102/21. Forvaltar legg same vurdering til grunn no.

Oppføring av båthus må handsamast etter § 48 i naturmangfaldslova. Som nemnd kan det etter denne paragrafen gjerast unntak frå vernevedtaket om det ikkje strid mot verneføremål og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig. Det har etter kvart blitt ein praksis for å tillate oppføring av båthus i verneområdet slik at farkostane vert teken vare på gjennom vinteren. I desse sakene har ein halde seg til føringane på 12 m² BYA gjeven i forvaltningsplanen. Dette for å sikre ein lik praksis og for at bygningen i høve til landskapsmessig verknad ikkje skal vera større enn det som er strengt naudsynt for å få laga båten. Storleik utover 12 m² BYA vil også krevje meir motorisert transport med helikopter eller snøscooter.

Søkar har frå før ei driftshytte, eit lagerbygg og eit mindre vedskjul rett ved oppførte båthus. I tillegg eit båthus ved Austre Langsvatn og eit lengere sør i Vestre Langsvatn. Behovet for lagringsplass bør difor vera rimeleg godt dekkja.

Årleg tal søknadar om båthus har ligge på 1 – 2 dei siste åra. Å fråvike føringa med maksimal storleik 12 m² BYA vil gi presedensverknad og på sikt monaleg auke i bygd areal i verneområdet.

Oppsummert bør det ikkje godkjennast bygging av båthus på 17,8 m² BYA. Forvaltar legg vekt på føringane gjeven i forvaltningsplanen samt at behovet for lagringsplass er rimeleg godt dekkja med dei andre bygningane i området. Same vurdering leggst til grunn ved reduksjon av storleik til 15 m² BYA slik søkar alternativt har bede om.

Vurdering av krav om retting etter § 69 i naturmangfaldslova

Storleiken på bygningen som er ført opp er i strid med enkeltvedtak fatta med heimel i naturmangfaldslova. Verneområdestyret har såleis høve til å krevje retting av tiltak etter § 69 i naturmangfaldslova. Retting i denne saka vil i praksis bety at delar av bygningen må fjernast. Miljødirektoratet har i rettleiar M – 617 i 2016 lagt vekt på at det ved krav om retting *ikkje er krav om at det har blitt skade på naturmangfaldet eller at det er fare for slik skade*. Det er difor tilstrekkeleg at tiltaket ikkje er tillate. Av same rettleiar går det fram at terskelen for å krevje retting skal vera låg.

Det er tiltakshavar (søkar) som har ansvaret for at arbeidet vert gjennomført i tråd med vedtak. I dette ligg det også ein plikt til å rette opp i tilhøve som ikkje er i tråd med vedtak sjølv om det ikkje er gitt eit formelt pålegg. Ut i frå dette bør det ikkje leggst vekt på «kommunikasjonssvikt» slik søkar har beskrive.

Grunngjevinga for ønska storleik på båthuset ref. uttale frå søkar i brev dagsett 22.9.2023, er langt på veg lik den som søkar la til grunn i opphavelige søknad. Det er såleis ikkje nye moment som vil påverke vurderinga av saka.

Riving av delar av bygningen vurderast som praktisk gjennomførbart og rimeleg i høve til overtredinga. I praksis vil det vera liten skilnad på dei landskapsmessige verknadane om bygningen er 12 eller 17,8 m². Krav om retting i saka er likevel viktig for å unngå ein praksis med at det er enklare å få tilgjeving enn tillating. Manglande oppfølging av brot på løyvet vil også føre til at respekten for vernereglane vert svekka. Det må også leggst vekt på dei klare føringane som er gjeven i forvaltningsplanen mht. storleiken på båthus.

Konklusjon

Søknad om godkjenning av båthus med auka storleik vert avslått. Delar av båthuset må rivast slik at storleiken vert i tråd med byggeløyvet gjeven i delegert sak102/21.



**Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane**

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Setesdalsmuseet Rysstad,
Setesdalsvegen 3273, 4748 Rysstad

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47
fmavjth@statsforvalteren.no
www.svr.no

Delegert vedtak

Olav Morten Heggland
Setesdalsvegen 2396
4745 BYGLAND

Arkivsaksnr: 2021/7149-0

Saksbehandler: Jørn Trygve Haug

Dato: 16.09.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR - delegert utvalg	102/21	
Verneområdestyret for SVR		

Delvis innvilga søknad om bygging av båthus ved Vestre Langsvatn, 4/4 Olav Morten Heggland. Bygland kommune.

Syner til søknad datert 12.8.2021. Vedtak og saksframstilling ligg ved.

Klage

Vedtaket kan påklagast til Miljødirektoratet. Klaga skal sendast til verneområdestyret for vidare handsaming.

Klagefristen er 3 veker frå mottak av vedtaket. Alle partar med klagerett har rett til innsyn i saksdokumenta.

Skrifteleg klage skal sendast til Verneområdestyret for SVR Pb. 788 Stoa, 4809 ARENDAL. Oppgi kva for eit vedtak det vert klaga på, dei endringane klagar ynskjer og grunngjeving for klaga. Dersom det vert klaga så seint at det kan vere tvil om det er klaga i rett tid, må det opplysast når brevet kom fram.

Med helsing

Jørn Trygve Haug
verneområdeforvaltar SVR

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi:

Statsforvalteren i Agder
Bygland kommune

Postboks 504 4804 ARENDAL
Kommunehuset 4745 BYGLAND



Vedtak

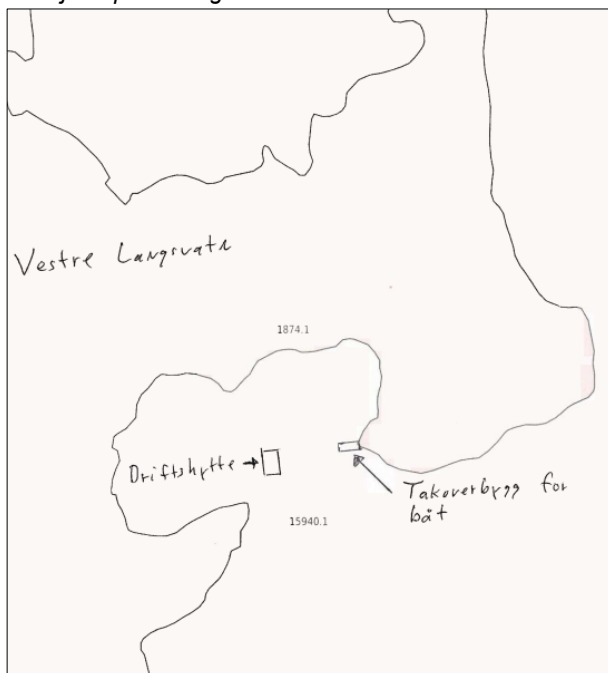
Med heimel i naturmangfoldloven § 48 får Olav Morten Heggland løyve til å sette opp eit båthus ved Vestre Langsvatn på eigedom 4/4 i Bygland kommune. Løyvet gjeld for bygging av båthus med storleik inntil 12 m² BYA.

Som grunngeving er det lagt vekt på at bygningen har ei avgrensa storleik og vert lite synleg i landskapet. Vidare er behovet for sikker lagringsplass til båt godt dokumentert. Bygningen vil i liten grad føre til auka ferdsel og aktivitet i området. Storleiken på bygningen vert avgrensa til 12 m² BYA slik det er gjeve føringar om i forvaltningsplanen. Det vert lagt til grunn at behovet lagringsplass er dekkja med eksisterande bygningsmasse på staden.

Løyvet vert gjeven med følgjande vilkår:

- Bygningen skal plasserast slik det går fram av kartet i vedtaket.
- Mønehøgde målt frå botnen av fundament og til møne skal ikkje på nokre plassar vera over 3,3 meter. Til fundament tillatast naturstein, tre eller støypte pålar.
- Det skal nyttast ståande kledning i tre og takplater måla med mørk farge. Bygningen skal førast opp med saltak.
- All byggeverksemd skal utførast slik at det vert minst mogleg skade på terreng. Planering av tomta er ikkje tillate.
- Alt bygningsavfall skal transporterast ut og leverast på godkjend mottak. Kvittering for levering må kunne synast fram på oppmoding. All brenning av bygningsavfall er forbode.
- Tiltakshavar må også hente inn byggeløyve frå Bygland kommune.
- Forvaltningssekretariatet skal ha melding så snart arbeidet er gjennomført. Frist for gjennomføring er sett til 20.9.2024
- Ved trong for motorisert transport må det søkast særskilt om dette

Godkjend plassering





Saksopplysninger

Olav Morten Heggland, gnr.4, bnr 4, har søkt om bygging av takoverbygg til båt (båthus) på eiegen ved Vestre Langsvatn i Bygland kommune. Bygningen skal plasserast i bukta aust for eksisterande driftshytte. Storleiken på bygningen det er søkt om er 17,2 m² BYA og med mønehøgde 2,74 m. Bygningen skal førast opp i tre med kledning og takplater i mørk farge. Som grunngeving for tiltaket legg søkar vekt på å få lagra båten trygt gjennom vinteren og der det enkelte år er store snømengder. Bygningen skal også fungere som lagringsplass for båtmotor, drivstoff, gass, fiskeutstyr og verktøy. Båten vert nytta i samband med fiske, henting av felt villt og for å lette tilgangen til jaktområde kring vatnet. Den vert også nytta i samband med sauesanking.

Ved driftshytta ligg det frå før to uthus. Det eine vart ført opp i 2012 og har ein storleik på 18 m² BYA. Det andre er frå 1960-talet og er ein del mindre.

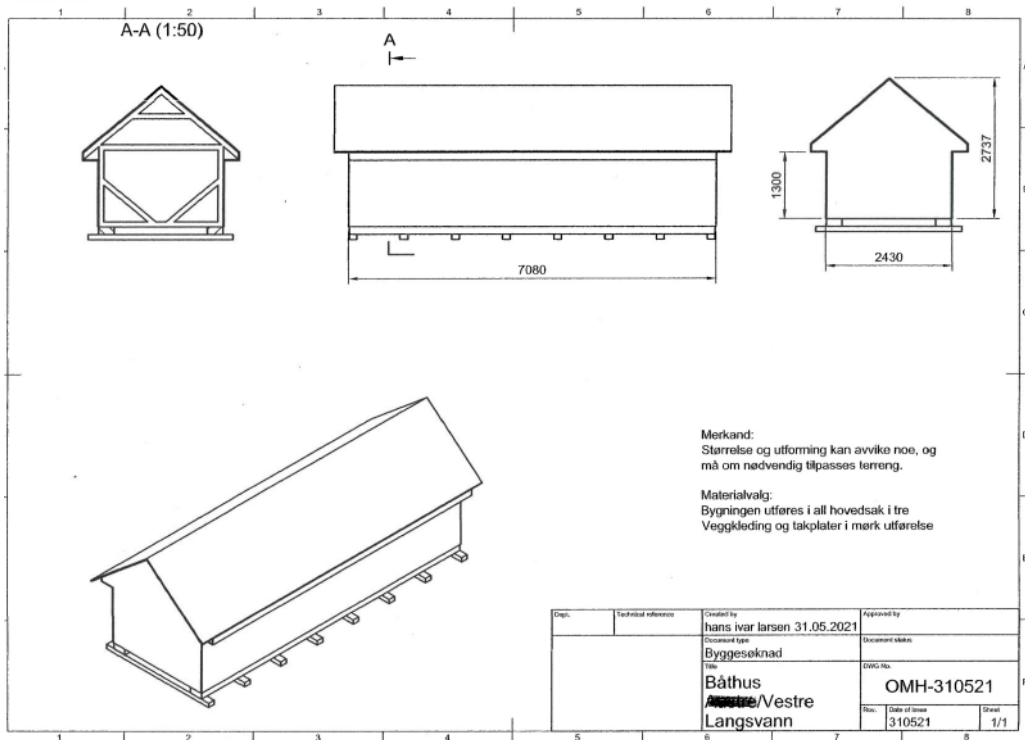
Plassering:



Eksisterande bygningsmasse:



Teikning av takoverbygg:





Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forskrift om vern av Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde av 28.04.2000
- Naturmangfoldloven
- Forvaltningsplan for verneområda i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frافjordheiane frå 2015.
- Vedtak i verneområdestyret 5.11.2018, sak 32/18, om delegering av saker til forvaltningssekretariatet

Heimelsgrunnlag

Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde vart verna ved Kronprinsregentens resolusjon av 28. april 2000. Føremålet med vernet er etter kapittel III i Føreskrift om vern av Setesdal Vesthei- Ryfylkeheiane landskapsvernområde:

1. Å ta vare på eit samanhengande, særmerkt og vakkert naturområde med urørte fjell, hei og fjellskogsområde med eit særmerkt plante- og dyreliv, stølsområde, beitelandskap og kulturminne.
2. Å ta vare på eit samanhengande fjellområde som leveområde for den sørlegaste villreinstamma i Europa.

Oppføring av bygningar, anlegg og faste innretningar er av dei tiltaka som jamfør verneforskrifta kap. 4, pkt. 1.1 er forbode. Ut i frå dette må saka handsamast som ein dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48. Forvaltningsmyndigheita kan gjere unntak frå vernevedtaket om det ikkje strid mot verneføremål og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig.

Tidlegare praksis

Det har frå tid om anna vore gjeven løyve til å bygge nye båthus i verneområda. Normalt vert storleik avgrensa til 12 m² BYA slik det er gjeven føringar om i forvaltningsplanen

Vurdering

Vurdering etter naturmangfoldloven (NML)

Etter § 7 i Naturmangfoldlova skal dei miljørettslege prinsippa i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven leggst til grunn som retningsliner ved utøving av offentleg myndigheit. Forvaltningsmyndigheita må ved alle tiltak som vedkjem naturmangfoldet vurdere søknadane etter desse paragrafane

Kunnskapsgrunnlaget (NML § 8)

Kunnskapen om naturmangfoldet i området er henta frå lokalkunnskap, Miljødirektoratet sin naturbase (www.naturbase.no), database for sensitive artsdata samt frå NINA sitt GPS-merkeprosjekt. Ein har og nytta kartlegging gjennomført av Norsk Villreinsenter (NVS-rapport 6/210). Kunnskap om kulturminne i området støtter seg på Riksantikvaren sin kulturminnebase (www.askeladden.no).

Båthuset er søkt oppført sør-aust i landskapsvernområdet. Villreinen nyttar områda kring Vestre Langsvatna i første rekke vinterstid. I barmarksperioden er det gjerne mindre bukkeflokkar som kan treffast på her. Villreinen nyttar områda i større grad tidlegare. Villreinens bruk av områda må sjåast i samheng med at totalbestanden i mange år har vore mindre enn før. Ulike ferdselshindre lenger nord kan også spele inn. I naturbasen er det merka av trekkorridor for villrein rett aust for Vestre Langsvatn.



Ut frå kjend kunnskap er det ikkje andre særleg sårbare artar som vert råka av tiltaket. Ut frå omtalen ovanfor vurderer ein kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkeleg til å fatte vedtak i saka. § 9 («Føre var prinsippet») vert difor tillagt mindre vekt i dei følgjande vurderingane.

Økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10 i NML).

Gaukhei turisthytte ligg 5 km. nord-vest for plassen der bygningen er søkt oppført. Til Gaukhei th. går det merka sommarløype frå Bortelid i Åseral og Tjønndalen i Bygland. Vinterstid kryssar stikka vinterløype over Austre og Vestre Langsvatn. Gjennom året er det ein god del ferdsel i desse løypene. Frå hytteområda på Bortelid i Åseral er det særleg gjennom vinteren ein god del ferdsel inn mot Langsvatna og attende mot Bortelid. I vinterhalvåret er det ein del transport med snøscooter til enkelte driftshusvære i desse heiområda, samt til dei nemnde turisthyttene i samband med proviantering, vedtransport og stikking av løyper.

Kostnadane ved miljøforringing skal berast av tiltakshavar (§ 11 i NML) og Miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar (§ 12 i NML)

Søkar er ansvarleg for at tiltaket vert gjennomført på ein miljømessig god måte.

Vurdering etter naturmangfoldloven § 48

Forvaltningsmyndigheita kan gjere unntak frå vernevedtaket om det ikkje strir mot verneføremål og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig.

Liggjande i bukta aust for eksisterande bygningsmasse vert båthuset lite synleg i omgjevnadane. Det er likevel viktig at det vert nytta material og farge som gjer at bygningen i minst mogleg grad stikk seg ut i landskapet. Båthuset vil vera viktig for nytte ressursane på eigedomen på ein god måte. Samstundes vil det i liten grad føre til auka ferdsel og aktivitet, i alle fall ikkje i vinterhalvåret då villreinen nyttar desse områda.

Behovet for båthuset er godt dokumentert. I søknaden er det oppgjeven at bygningen også skal nyttast til lagringsplass for båtmotor, drivstoff, gass, fiskeutstyr og verktøy. Som nemnd ovanfor er det frå før tre bygningar liggjande 20-30 meter frå båthuset det er søkt om. Forvaltar legg til difor til grunn at behovet for lagringsplass er dekkja med eksisterande bygningar. Ut i frå dette bør storleiken på båthuset avgrensast til 12 m² BYA slik det er gjeven føringar om i forvaltningsplanen, og slik praksisen har vore i tidlegare saker.

Det er grunn til å tru at det i åra framover vil vera ønskje/behov for båthus fleire stader i verneområdet. Av den grunn er det viktig at ein har ein lik og restriktiv praksis for utforming av desse.

Ut i frå vurderinga ovanfor vil eit båthus på 12 m² BYA ikkje stri mot verneføremålet. Det vil heller ikkje påverke verneverdiane nemneverdig.

Konklusjon

Det vert gjeven løyve til oppføring av båthus avgrensa til 12 m² BYA. Forvaltar legg vekt på at bygningen har ein avgrensa storleik og vert lite synleg i landskapet. Behovet for sikker lagringsplass for båt er godt dokumentert. Bygningen vil i liten grad føre til auka ferdsel og aktivitet. Det vert sett vilkår for løyvet.

Olav Morten Heggland

Heggland 22.09.2023

Setesdalsvegen 2396

4745 Bygland

Verneområdestyret for SVR

Postboks 504

4804 Arendal

Ref. Jørn Trygve Haug

Vedrørende varsel om retting av båthus Vestre Langsvatn av 22.09.2023

Det ble i Sak 102/21 Arkivsaksnr. 2021/ 7149 -0 innvilga delvis søknad om å bygge båthus ved Driftshytta ved Vestre Langsvatn Gbnr. 4/4.

I Søknaden var det angitt BYA på 17,2 m².

Det ble satt som vilkår at størrelsen måtte være inntil 12 m² BYA.

Underteikna grunneier oversendte vedtaket med påtegning om at størrelsen kunne være inntil 12 m² BYA til de som skulle utføre byggearbeidene.

Av en eller annen grunn er ikke dette med størrelsen blitt oppfattet, og båthuset ble bygget etter tegningene som fulgte med søknaden.

Denne kommunikasjonssvikten er sterkt å beklage, og jeg som grunneier tar det hele og fulle ansvar for dette.

Båthuset ble prosjektert med lengde 7,08 meter.

En kom frem til denne lengden da båthuset skulle inneholde et lagerrom, samt plass til å lagre en 14 fots båt med påmontert motor.

I lagerrommet skal det blant annet plasseres en fryseboks med aggregat (for å fryse ned fisk).

Ut fra erfaring med værforholdene her på høyfjellet og vind- og bølger på disse store vannene, må båter av sikkerhetsmessige grunner være på minst 14 fot.

Søker med dette om ettergodkjenning av dette båthuset (som er under bygging) med størrelse 17,8 m², subsidiært at lengden kortes ned med 1,0 meter, slik at lengden blir 6,0 meter.

Vedlagt foto av båthuset som er tatt i September 2023.

Hilsen

Olav Morten Heggland

Olav Morten Heggland



Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Setesdalsmuseet Rysstad,
Setesdalsvegen 3273, 4748
Rysstad

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 38 17 62 06
fmavjth@statsforvalteren.no
www.svr.no

OLAV MORTEN HEGGLAND
Setesdalsvegen 2396
4745 BYGLAND

Saksbehandler Jørn Trygve Haug

Vår ref. 2021/7149-0 432.2

Deres ref.

Dato 22.09.2023

Varsel om retting ifbm. bygging av båthus ved Vestre Langsvatn, gnr. 4, bnr. 4 Olav Morten Heggland. Bygland kommune.

Syner til løyve som vart gjeven til oppføring av båthus ved Vestre Langvatn, ref. delegert vedtak 102/21, dagsett 16.9.2021. Syner også til telefonsamtale 30.8.2023.

Underteikna synfarte tiltaket 14.6.2023. Storleiken på båthuset vart målt til 17,8 m² BYA, dvs 5,8 m² BYA større enn det som er godkjend.

Det vert med dette varsla om at det kan bli aktuelt å krevje retting og avbøtande tiltak etter § 69 i naturmangfaldslova. Etter denne paragrafen kan myndigheita pålegge retting eller stans i tilhøve som er i strid med lova eller vedtak med heimel i lova. Det er verneområdestyret som må fatte vedtak etter § 69.

Det er mogleg å søke godkjenning av gjennomførte tiltak. Søknad om dette vil då bli handsama som om tiltaket ikkje alt var gjennomført.

Dette varselet er sendt med heimel i forvaltningslova § 16. Etter denne paragrafen skal ein part varslast skriftleg før det vert fatta vedtak og med moglegheit til å gi uttale.
Uttalefrist er sett til 13.10.2023.

Med helsing

Jørn Trygve Haug
verneområdeforvaltar SVR

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Bygland kommune

Kommunehuset

4745

BYGLAND















Arkivsaksnummer: 2023/5302

Saksbehandlar: Jørn Trygve Haug

Dato: 01.11.2023

Utval	Utvalsak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	44/23	14.11.2023

Tilbygg til båthus. Førebuande klagehandsaming. Austre Langsvatn. Gnr. 4, bnr. 4 Olav Morten Heggland. Bygland kommune.

Vedlegg:

- 1 CCF27072023 0001.pdf
- 2 Anmodning om klagebehandling - Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde - Bygland 4/4 - Austre Langsvatn - tilbygg til eksisterende båthus - Olav Morten Heggland

Forvaltar si innstilling

Med heimel i forvaltningslova § 33 opprettheld verneområdestyret arbeidsutvalet sitt vedtak frå 23.6.2023, sak 24/23. Etter verneområdestyret si vurdering inneheld ikkje klagen nye tungtvegande argument som gir grunnlag for å endre arbeidsutvalet sitt vedtak.

Klagen vert sendt Miljødirektoratet for handsaming.

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

Olav Morten Heggland søkte i mai 2023 om å bygge på eksisterande båthus ved Austre Langsvatn i Bygland kommune. Mønehøgda skulle aukast ukast frå 2 til 2,9 meter, og storleiken frå 11 m² til 24 m². Søkar ønskja å få plass til to båtar, samt lagerrom til motor, drivstoff, garn og anna utstyr. Søkar meinte at det estetisk og landskapsmessig var betre med eit stort båthus i staden for to enkeltståande. Båsthuset ligg i ei vik aust i vatnet og ville bli lite synleg i omgjevnaden. Får å unngå skade på båtane i vatnet er det vesentleg at dei kan lagrast under tak gjennom vinteren.

Arbeidsutvalet ga i møte 23.6.2023, sak 24/23 avslag på søknaden. Følgjande vedtak vart fatta:

«Med heimel i Forskrift om vern av Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde kap. 4 pkt. 1.1 og kap. 4 pkt. 1.3 bokstav c, gir arbeidsutvalet avslag på søknad om tilbygg på eksisterande båthus ved Austre Langsvatn, gnr. 4, bnr. 4 Olav Morten Heggland.

Arbeidsutvalet grunngjev avslaget med at storleiken på båthuset går monaleg utover føringane gjeven i forvaltningsplanen. Vidare vurderast søkar å ha rimeleg god dekning av båthus med dei som allereie er ført opp. Ei vid opning for bygging av båthus vil gi omfattande presedensverkand med den byggeverksemda og transportbehovet det vil føre med seg.

Det er alt køyrt inn materiale til bygging. Arbeidsutvalet vil med dette varsle at det med heimel i naturmangfaldslova § 69 vil vera aktuelt å gi pålegg om frakte materiala ut av verneområdet.»

Avslaget vart kommentert av søkar i brev mottatt 27.7.2023 (vedlegg 1). I brev dagsett 30.8.2023 presiserte søkar at kommentarar i brev 27.7.2023 måtte handsamast som ein klage.

Vesentlege moment i klagen er som følgjar:

- Det er krevjande å skulle dra opp relativt tunge glasfiberbåtar til stadar det samlar seg lite snø. Lagring utomhus er difor ikkje eit godt alternativ
- Det er naudsynt med lagringsplass for to båtar for grei tilkomst til dei to husværa m/fiskerett som vert leigd ut i Vestre Langsvatn. Det er to forskjellige leigetakarar som ofte er der samstundes.
- Det blir feil å bruke omsyn til villreinen som argument for å avslå søknaden. Små båthus har inga innverkand på villreinens bruk av områda.
- For å oppretthalde kvaliteten på fisken i vatna er det vesentleg at det vert fiska mykje.

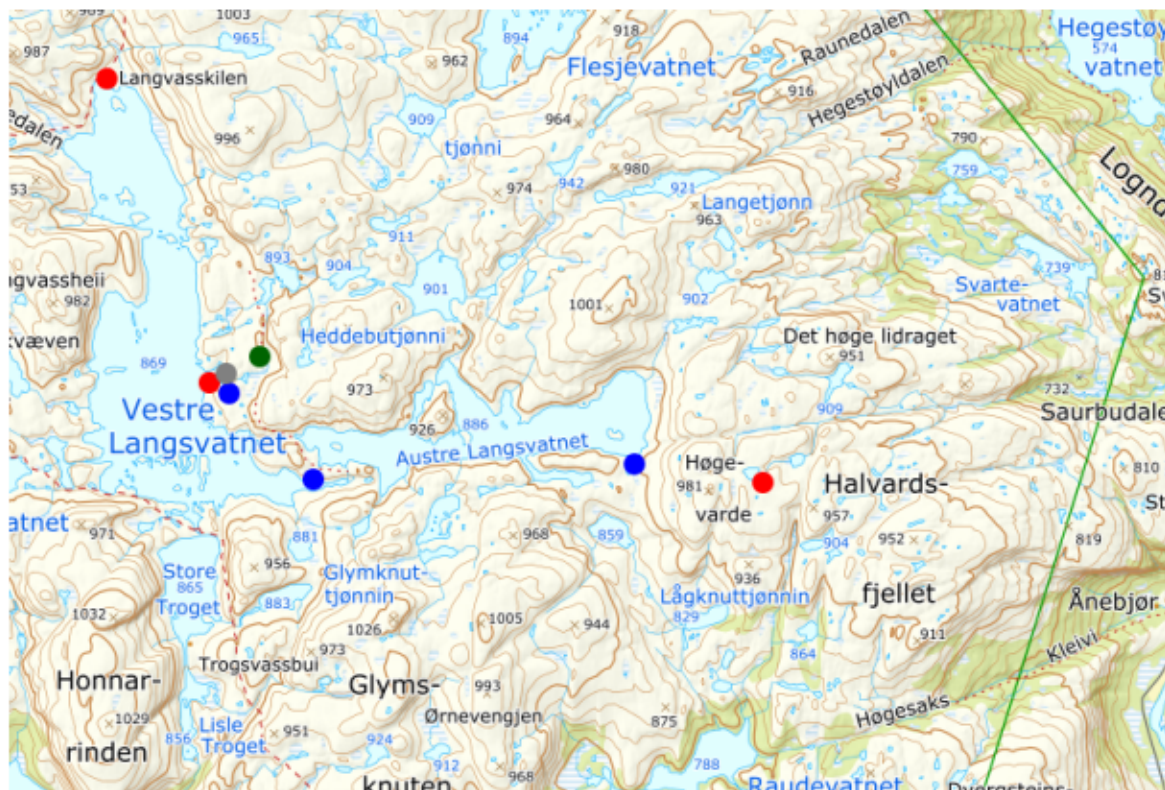
Kartet nedafor er henta frå saka i AU 23.6.2023 og syner plassering av søkar sine bygningar kring Austre og Vestre Langsvatn:

Raude punkt – hytter/driftshusvære (Langevasskilen, Vestre Langsvatn og Høgevarde)

Blå punkt – eksisterande båthus

Grått punkt – uthus/lagerbygg

Grønt punkt – Strondelegå (gjetarhytte Jæren Smalelag)



Heimelsgrunnlag

Det er Miljødirektoratet som er klagemyndigheit på vedtak fatta av verneområdestyret. Etter forvaltningslova § 33 skal verneområdestyret først gjere ei førebuaende klagehandsaming der dei kan oppheve eller endre opphavelag vedtak.

Etter § 32 i forvaltningslova skal ein klage nemne kva vedtak det vert klaga over og ta opp kva endring som er ønska. Den bør også vera grunnjeven.

Klagefrist på vedtak er jfr. forvaltningslova 3 veker frå søkar vart opplyst om vedtaket. Om klagefristen ikkje er overhalde kan klagen likevel takast til handsaming om det av særlege grunnar er rimeleg at klagen vert prøvd (forvaltningslova § 32 bokstav b).

Vurdering

Om dei formelle sidene ved klagen.

Søkar mottok vedtaket 28.6.2023. Kommentar til avslaget vart sendt inn av søkar 27.7.2023. Grunna at det ikkje gjekk fram om det var ein formell klage tok forvaltar kontakt med søkar rett etter dette. Søkar gjorde det då klart at han ønska saka handsama som klage, dette seinare presisert av søkar i e-post dagsett 30.8.2023.

Som ein ser av datoane ovanfor skulle klagen vore avvist då klagefristen ikkje vart overhalden. Ved ein feil fanga ikkje forvaltar opp at klagefristen alt var gått ut då han bad

søkar om å presisere om det formelt vart klaga på vedtaket. Sidan søkar her fekk ei klar forventning om at klagen vart teken opp til handsaming meiner forvaltar det er rett å ta opp klagen. Forvaltar syner her til forvaltningslova § 31 bokstav b om at sjølv om klagefristen er gått ut kan ein klage takast opp til handsaming om det av *særlege grunnar er rimeleg at klagen vert prøvd*.

Forvaltar legg til grunn at klagen ut over dette fyller dei formelle krava til innhald.

Vurdering av klagen

Forvaltar har forståing for behovet for båtar og båthus i dei to store fjellvatna. Samstundes skal dette vegast opp i mot ei verneforskrift med eit byggeforbod og der presedensverknad av enkeltsaker er ein vesentleg del av vurderinga. Forvaltar meiner difor at grunngevinga i vedtaket frå 23.6.2023 om at søkar alt har ei *rimeleg god dekning på båthus*, står seg.

Klagar gir uttrykk for at det er lagt vekt på omsynet til villreinen når det vart gjeven avslag. Forvaltar vil presisere at eit slik omsyn ikkje er del av grunngevinga for avslaget i arbeidsutvalet 23.6.2023.

Konklusjon

Etter forvaltar sin oppfatning har ikkje klagar brakt nye tungtvegande argument i saka. Arbeidsutvalet sitt vedtak frå 23.6.2023 vert difor oppretthalden. Klagen vert sendt Miljødirektoratet for handsaming.

Olav Morten Heggland

Heggland 27.07.23

Setesdalsvegen 2396

4745 Bygland

Bygland kommune

Sentrum 18

4745 Bygland

Verneområdestyret for SVR Ref. 2023/5302-0 432.2

Postboks 504

4804 Arendal

v/ Jørn Trygve Haug

Gjelder søknad om tilbygg til båthus. Austre Langsvatn. Gnr. 4, bnr.4. Bygland kommune.

Kommentar til argumentene i saksbehandlingen i Verneområdestyret for SVR.

1. Materialer

Det vart vinteren 2023 transportert inn materialer (og fundamenter) som ble lagret ved Austre Langsvatn. Dette er til bruk for vedlikehald av eksisterende båthus ved Austre Langsvatn, samt til vedlikehald av driftshytta ved Vestre Langsvatn.

Dette midlertidige materiallageret av rent ubehandlet trevirke blir av Verneområdeforvaltningen vurdert å være i strid med Naturmangfaldslova § 69.

2. Lagring av båter utomhus.

Det blir i saken anført at båter kan lagres på områder der det samler seg lite snø.

Det er en krevende oppgave å dra relativt tunge glassfiberbåter med håndmakt opp til slike områder i terrenget.

3. Samtidighet

Det er for tiden to forskjellige leietakere i dette terrenget. En leietaker som leier stølsbua på Langsvasskilen med tilhørende fiskerett. En annen leietaker leier all jakt, samt de andre driftshyttene samt fiskerett.

Verneområdeforvaltningen mener at det er lite sannsynlig at disse er der på samme tid. Dette stemmer ikke. Utenom jakttiden er det et begrenset tidsrom som det er aktuelt å være her. To faktorer er ferietiden samt at det må være brukbare værforhold da dette området ligger 900- 1000 meter over havet.

Samt at den beste fisketiden er fra midten av juli til midten av august.

I tillegg blir området også utleid til sauebeite for Jæren Smalelag, som også har gjeterhytte i dette området, «Strondelega».

4. Turistforeningen

Det blir i saken anført at Gaukhei Turisthytte ligger 7 km fra hvor det er søkt om tilbygg til eksisterende båthus.

6 km av DNT SØR sitt sommerløypenett, og 10 km av vinterløypenettet går over min eiendom «Langsvassheia».

I 2018 fikk DNT SØR tillatelse til å bygge ny bro på min eiendom ved utløpet av Vestre Langsvatn. Turistforeningen har også fått tillatelse av meg til å benytte snøscooter over min eiendom for å stikke vinterløypene, samt for transport av ved, proviant o.l. til turisthyttene.

Nå bruker Verneområdeforvaltningen den aktiviteten og ferdselen som dette forårsaker som et argument for å avslå tiltak som ønskes utført på egen eiendom.

Dette begrunnet med «samla belastning» i dette området.

Andre momenter.

Det ser ut til at hensynet til reinsdyra overskygger alle andre hensyn.

På min eiendom «Langsvassheia» har det ikke blitt felt reinsdyr på mange år (ca 20 år).

I jakttiden på høsten har det ikke vært noen reinsdyr i dette området.

Om vinteren er det som regel enkelte flokker med reinsdyr.

Når det gjelder små bygninger som båthus så ligger disse under snøen i hele vinterhalvåret, slik at disse ikke vil påvirke reinsdyra i det hele tatt i dette tidsrommet.

Det kan også nevnes at grunneier i samarbeid med leietakerne i 1980 åra satte i gang et omfattende arbeid for å få tilbake fiskebestanden i Vestre- og Austre Langsvatn. Fisken forsvant her i 1960 åra.

Det ble satt opp kalkbrønner i gytebekkene og transportert inn kalk og settefisk.

Dette var vellykket, slik at her er nå meget bra fiskeforhold. Det er også slik at i disse vannene er det nå fritt stangfiske for alle.

NIVA hadde her også et forskningsprosjekt med å finne utviklingen av fiskebestanden her fra 1940 åra og fremover.

Det finnes hyttebøker som viser hvordan fiskeforholdene har vært fra den tid og frem til i dag.

Forholdene er nå slik at det må fiskes så mye som mulig, dersom kvaliteten på fisken skal opprettholdes.

Det er da viktig at de båtene som benyttes er trygt lagret og er i sikkerhetsmessig god stand.

Til info så ble båten som var lagret utenfor båthuset i Austre Langsvatn ødelagt av snøen nå i vinter. Den må nå transporteres ut av området og leveres til godkjent avfallsmottak.

Olav Morten Heggland

Olav Morten Heggland

Fra: Olav Heggland[olavheggland@gmail.com]
Sendt: 30.08.2023 12:35:51
Til: Postmottak SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no]
Tittel: Tilbygg båthus

Ref. 2023/ 5302- 0 432.2. Jørn Trygve Haug

Viser til brev av 27.07.23

"Kommentar til argumentene i saksbehandlingen i Verneområdestyret for SVR."

Anmoder om at denne saken tas opp til klagebehandling i Verneområdestyret.

Hilsen

Olav Morten Heggland



**Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane**

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Setesdalsmuseet Rysstad,
Setesdalsvegen 3273, 4748
Rysstad

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 38 17 62 06
finavjth@statsforvalteren.no
www.svr.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/439-0

Saksbehandler: Jørn Trygve Haug

Dato: 01.11.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	45/23	14.11.2023

Søknad om oppattføring av støylsbuer, Lognbru og Svinehaugen i Evardalen. Gnr 62, bnr 1. Svenn Magne Brokke. Valle kommune.

Vedlegg:

- 1 Redgjørelse dispensasjonssøknad_Svinehaugen og Lognbru
- 2 Uttale - Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområde - Valle 62/1 - Evardalen - oppattføring av støylsbuer - Svenn Magne Brokke
- 3 Sak 26-2023 Uttale til søknad om oppattføring av to støylsbuer i Evardalen. Valle kommune.pdf

Forvalters innstilling

Med heimel i *Forskrift om vern av Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde* kap. 4 pkt. 1.1 og *Naturmangfaldslova kap. 48*, gir verneområdestyret avslag på søknad om oppføring av to nye støylsbuer på Svinehaugen og Lognbru gnr. 62, bnr. 1 i Evardalen i Valle kommune.

Verneområdestyret legg til grunn at både søknadane må handsamast som nybygg, då det er få synlege spor att etter tidlegare bygningar på plassen og det ikkje ligg føre nærmare dokumentasjon av desse. Vidare legg verneområdestyret til grunn at dei to nye bygningane må reknast som fritidsbustader jamfør forvaltningsplanen kap. 2.3.2. Etter forvaltningsplanen kap. 2.3.4 vert det ikkje gjeven løyve til nye fritidsbustader i verneområdet.

Ved handsaming av etter naturmangfaldslova § 48 legg verneområdestyret vesentleg vekt på at eit løyve til ei, eller både bygningane, vil gi stor presedensverknad og ei vid opning for nye bygningar i verneområdet. Verneområdestyret syner her til anslag gitt i saka.

Vidare legg verneområdestyret vekt på at bygningane vil bli liggjande over tregrensa og relativt eksponert i dalføret. Aktivitet og ferdsel vil liten grad auke som følgje av to nye bygningar, men det kjem i tillegg til den relativt omfattande ferdsla som er i frå før. Dette er særleg uheldig gjeven nærleiken til trekkområdet for villrein vest i dalføret samt villreinsens bruk av kantane ut mot dalføret gjennom vinteren.

Saksopplysninger

Svenn Magne Brokke har søkt om oppattføring av to støylsbuer på Svinehaugen og Lognbru i Evardalen i Valle kommune (vedlegg 1). Båe liggjande i *Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde*. Det er Prosjekthuset AS som står som ansvarleg søkar. Tiltaka er søkt som to separate saker men har elles stor likskap og vert difor handsama under eitt.

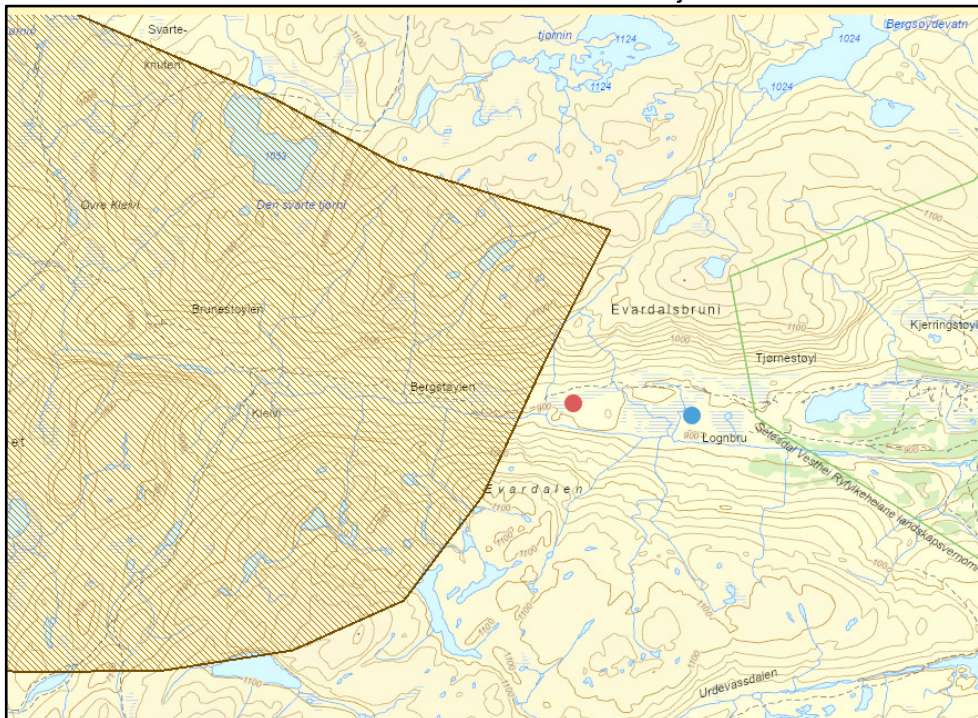
Søkar har lagt vekt på at dei gamle støylane i Evardalen er viktige kulturminne som mange diverre ikkje har tatt seg tid og råd til å ta vare på. Mange av desse ber difor preg av dårleg vedlikehald. Søkar skriv vidare at fleire no ser verdiane i dei gamle støylane og ønskjer å bygge dei oppatt med utgangspunkt i gamle bilete og historie.

Bygningane er planlagt oppført i reisverk og med ståande kledning. Taktekke er med torv. Storleik er oppgjeven til 30 m² BYA. Sjå teikning og kart nedanfor.

Eigedomen gnr. 62, bnr. 1 er på om lag 10 000 dekar inkludert del i fellesbeite. Det er ikkje landbruksdrift med dyrehald på garden i dag. Det høyrer til to andre driftshusvære til eigedomen. Desse ligg på Videva og Uvedalen utanfor verneområdet. Dei ligg relativt nær bilveg, i luftline om lag 2,5 og 7,5 km. frå der det er søkt om oppattbygging.

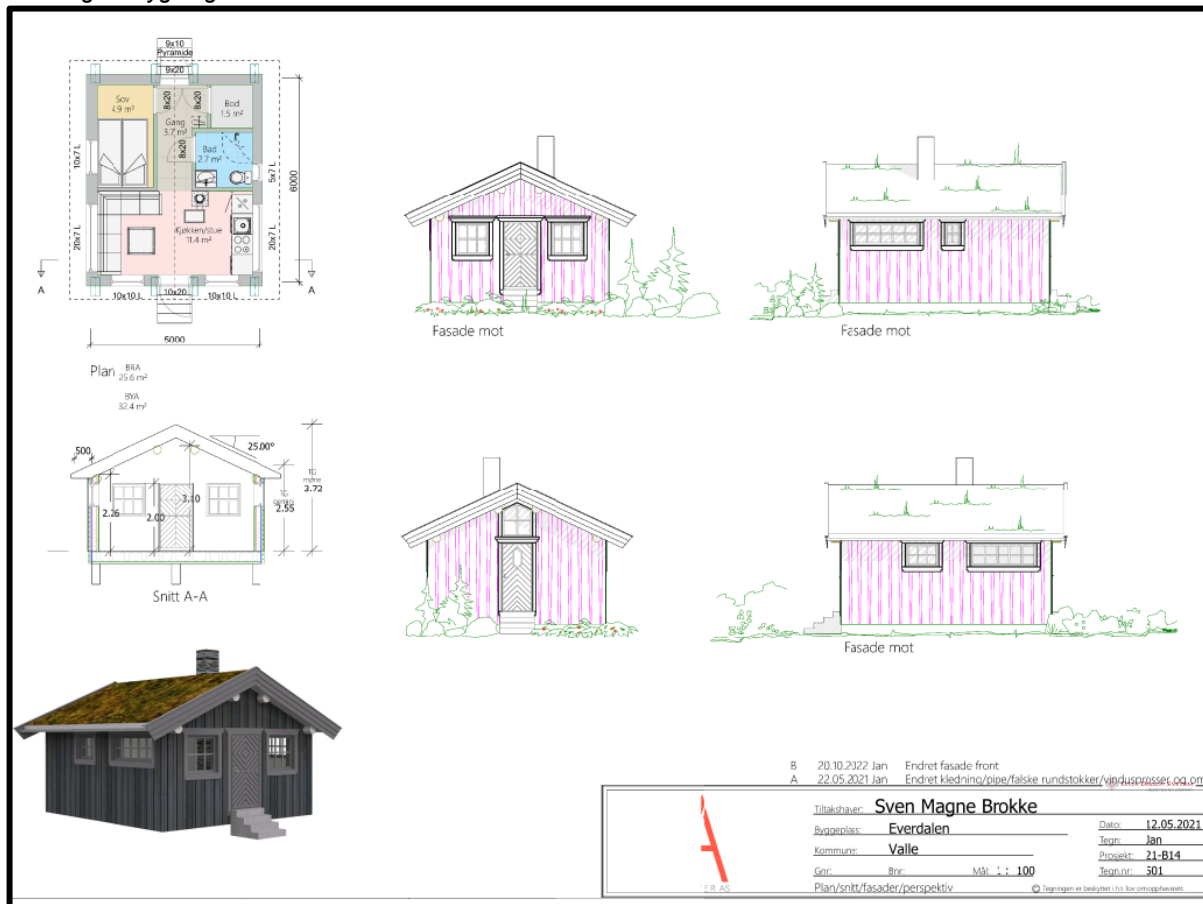
Grunneigar har munnleg oppgjeve at han skal nytte dei nye bygningane til noko utleige samt nytte dei sjølv i samband med jakt.

Plassering: Svinehaugen merka med raudt, Lognbru merka blått. Grøn line syner vernegrensa. Skravert område er trekkområde for villrein med ferdseleksjonsrestriksjonar 15.4 – 20.5





Teikning av bygningane det er søkt om:



Båe plassane vart synfart av søkar og verneområdeforvaltarar 30.6.2023. Bileta nedanfor er teken under synfaringa. I dag er det berre synlege restar etter nokre få av steinane frå murane. På Svinehaugen var yttermålet på muren om lag 4,10 m x 4,20 m. Tilsvarende mål på Lognbru var 3,70 m x 4 m.

Svinehaugen:



Lognbru



Saka har vore på uttale hjå Villreinnemnda for Setesdalsområdet og Agder Fylkeskommune (AFK) . Sjå vedlegg 2 og 3.

Villreinnemnda hadde inga merknad i saka og rår verneområdestyret til å innvilge søknaden.

AFK meiner det ikkje bør gjevast byggeløyve. Dei legg vekt på at villreinområdet er klassifisert som raudt etter kvalitetsnorma, og ulempa med auka ferdsel frå hytteområda i Evardalen til meir sentrale delar av villreinområdet aust for Rosskreppfjorden. Vidare syner dei til at det er ei mengde slike gamle tuftar innafor nasjonalt villreinområde og at saka difor vil ha stor presedensverknad. I høve til kulturmiljø minner AFK om at tufter etter støylar også er arkeologiske kulturminne som kan tene som historisk autentisk kjeldemateriale. AFK saknar dokumentasjon av dei opphavelige støylsbygningane jamfør retningslinene gjeven i heiplanen. Utover fundament og ruinrestar har ein i saka lite belegg for å vite korleis bygningane faktisk har sett ut. AFK meiner difor at det ikkje ligg føre godt nok kunnskapsgrunnlag for å vurdere dei dei to støylsområda. Om det vert gjeven løyve til oppattføring varslar AFK at det vil bli stilla krav om arkeologisk registrering. Det er tiltakshavar som i så fall må koste dette.

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forskrift om vern av Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde av 28.04.2000
- Naturmangfaldslova
- Forvaltningsplan for verneområda i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane frå 2015.

Heimelsgrunnlag

Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde vart verna ved Kronprinsregentens resolusjon av 28. april 2000. Føremålet med vernet er etter kapittel III i Føreskrift om vern av Setesdal Vesthei- Ryfylkeheiane landskapsvernområde:

1. Å ta vare på eit samanhengande, særmerkt og vakkert naturområde med urørte fjell, hei og fjellskogsområde med eit særmerkt plante- og dyreliv, stølsområde, beitelandskap og kulturminne.
2. Å ta vare på eit samanhengande fjellområde som leveområde for den sørlegaste villreinstamma i Europa.

Av verneforskrifta kap. 4 pkt. 1.3 bokstav b, går det fram at det på nærare vilkår kan gjevast løyve til «*oppattbygging av nedfalne bygningar som høyrer med i det tradisjonelle bygningsmiljøet i stølsgrenden*». Vilkår skal settast i samråd med fylkeskonservator. Det er ein føresetnad at tiltaket ikkje strir mot verneføremålet. Nedfalne stølshus er nærare definert i forvaltningsplanen kap. 2.3.2: *Tidlegare bygningar der storleik og plassering er klart definert av eksisterande murar, og funksjonen til bygningen og utsjånaden er godt dokumentert gjennom foto eller kulturhistoriske registreringar.*

Som AFK har peika på ligg det ikkje føre tilstrekkeleg dokumentasjon på utforming og funksjon av bygningane det er søkt oppattført. Forvaltar si vurdering er difor at det ikkje er grunnlag for å handsame saka som oppattbygging etter verneforskrifta kap. 4 pkt. 1.3 bokstav b. Søknadane må difor handsamast som nybygg og då etter unntaksbestemminga i naturmangfaldslova § 48. Etter denne paragrafen kan det gjevast dispensasjon frå verneforskrifta om det ikkje strir mot verneføremålet og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig. Av Miljødirektoratet sin rettleiar M 106 – 2014 er det lagt vekt på at § 48 ikkje kan nyttast for å utvide ramma som er trekt opp i vernevedtaket. Bestemminga skal vera ei sikringsventil for tiltak ein ikkje kunne føreseie eller spesielle tilfelle som ikkje vart vurdert på vernetidspunktet.

Bygningstype

Søkar har beskrive at bygningane skal nyttast til noko utleige, samt eget bruk i samband med jakt. Ut i frå dette legg forvaltar til grunn at bygningane i praksis må reknast som fritidsbustadar. Etter retningslinene i forvaltningsplanen kap. 2.3.4 *vert det ikkje gjeve løyve til bygging av nye fritidshus i verneområdet.*

Om bygningane det er søkt om kunne definerast som *bygg til landbruksdrift*, ville det vore ei viss opning for å tillate nybygg. I forvaltningsplanen kap. 2.3.2 er det lagt til grunn at jakt og fiskebuer ikkje fell inn under landbruksomgrepet *om bygningane i hovudsak er knytt til turisme, friluftsliv- eller fritidsaktivitet og bærplukking, jakt eller fritidsfiske som berre utgjør eit naturtilskot til eige hushald.* Bygningstypen det er søkt om kan ut i frå dette ikkje reknast som bygg til landbruksdrift. Om ein likevel valde å definere dei som bygg til landbruksdrift ville dei ikkje vore støtta av vilkåra i forvaltningsplanen kap. 2.3.4 om avstand til bilveg eller andre husvære (min. 3 km/time gåing).

Vurdering

Vurdering etter naturmangfoldloven (NML)

Etter § 7 i Naturmangfoldlova skal dei miljørettslege prinsippa i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven leggjast til grunn som retningsliner ved utøving av offentlig myndigheit. Forvaltingsmyndigheita må ved alle tiltak som vedkjem naturmangfoldet vurdere søknadane etter desse paragrafane

Kunnskapsgrunnlaget (NML § 8)

Kunnskapen om naturmangfoldet i området er henta frå lokalkunnskap, Miljødirektoratet sin naturbase (www.naturbase.no), database for sensitive artsdata samt frå NINA sitt GPS-merkeprosjekt. Ein har og nytta kartlegging gjennomført av Norsk Villreinsenter (NVS-rapport 6/210). Kunnskap om kulturminne i området støtter seg på Riksantikvaren sin kulturminnebase (www.kulturminnesok.no) og uttalen i frå AFK.

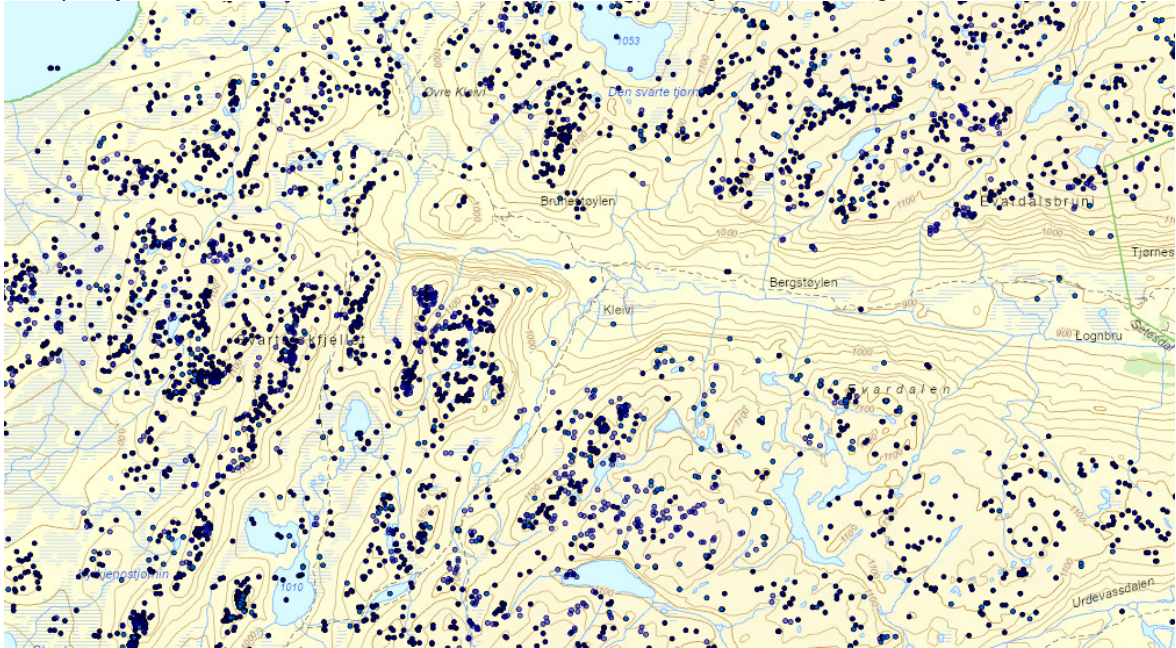
Kulturminne og kulturmiljø

Båe plassane er i data frå riksantikvaren definert som ruin/tuft etter støylsbu. Tuftene på Svinehaugen har jamfør AFK sin uttale eit utvendig mål på 4,1 x 5,9 meter og ligg i tun med to andre ruinar etter tidlegare støylsbygningar. Tuftene på Lognbru har eit mål på 3,6 x 3,6 meter og er også tun med to andre tufter. Alder på tuftene er ikkje kjend, berre at dei forsvann i første halvdel av 1900-talet. Gjennom Evardalen går også den gamle skinnvegen (ridevegen) mellom Setesdal og Ryfylke.

Villrein

I naturbasen er Evardalen merka av som vinterbeite, samt sommar og haustbeite. 150 meter vest for Svinehaugen ligg trekksona Svarteløkfjellet der det jamfør verneforskrifta kap. 4 pkt. 4.2 er ferdselsforbod i perioden 15.4 – 20.5. Villreinen kryssar sporadisk Evardalen, men hovudtrekket går lenger vest mellom Øvre Kleivi og Kværevatn. År om anna kan dei beite nede i sjølve dalføret, då hovudsakeleg tidleg på vinteren. Kantane på båe sider av dalføret vert mykje nytta av villreinen, i hovudsak gjennom vinterhalvåret. Sjå kart nedanfor.

GPS-posisjonar av merka villrein. Alle månadane 2007 – 2018. Lognbru heilt til høgre i kartet.



Når det gjeld andre artar er det ikkje registrert informasjon om prioriterte artar, truga eller nær truga artar jfr. «Norsk rødliste». Det er heller ikkje registrert informasjon om utvalde naturtypar, truga eller nær truga naturtypar i aktuelle området.

Ut frå omtalen ovanfor vurderer ein kunnskapsgrunnlaget å vera tilstrekkeleg til å fatte vedtak i saka. «Føre var prinsippet» i NML § 9 vert difor tillagt mindre vekt i dei vidare vurderingane.

Landskap

Evardalen er omkransa av høge fjellsider og med ei relativt brei dalbotn med mindre ryggar og haugar av morenemasse. Båe tomtene ligg på slike haugar/ryggar og over tregrensa. Bygningar på dei to tomtene vil bli liggjande relativt eksponert, særleg bygning ved Lognbru då denne vert liggjande meir midt i dalføret enn Svinehaugen som ligg meir inn mot dalsida.

Økosystemtilnærming og samla belastning (NML § 10)

Lognbru og Svinehaugen ligg rett vest for hytteområda i Evardalane der det er bygd kring 150 einingar. Inn Evardalen går DNT sør si merka sommarløype mot Øvre Kleivi og vidare mot Svartenut og Bossbu turisthytte. Vest for Svinehaugen vidare inn i Evardalen ligg det 4 – 5 driftshusvære som er i bruk. Ut i frå dette må det samla sett kunne seiast å vera relativt mykje ferdsel og aktivitet i Evardalen gjennom store delar av året. Motorferdsel i dalføret er i all hovudsak avgrensa til frakt til dei nemnde driftshusvære vestover i dalføret, samt i nokon grad for transport til dei nemnde turisthyttene og merking av vinterløypene.

Vurdering etter naturmangfaldslova § 48

Grunna dei få restane etter bygningsmassen og manglande dokumentasjon av tidlegare bygg, må søknadane handsamast som nybygg etter § 48. Det kan gjevast løyve etter denne paragrafen om tiltaket ikkje strir mot verneføremålet og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig.

For ivaretaking av stølsområde, beitelandskap og kulturminne ref. verneføremålet, kunne ei oppattbygging av støylishusa vore positivt. Bygningane det er søkt om skil seg likevel mykje frå



slik dei gamle støyshusa må ha sett ut, og vil såleis ikkje kunne støtte opp under denne delen av verneføremålet sett i høve til storleik og materialbruk.

Del to av verneføremålet er knytt til ivaretaking av eit samanhemnande leveområde for villrein. Aktivitet og ferdsel vil liten grad auke som følgje av tiltaka, men det må leggast vekt på at det kjem i tillegg til den relativt omfattande ferdsla som er i frå før.

Eit løyve til dei to bygningane vil gi stor presedensverknad og med fare for at det på sikt går ut over verneføremål og verneverdiar. Forvaltar legg her vekt på at det rundt i verneområdet finnast ei rekke tilsvarende restar/tuftar etter tidlegare bygningar, og der det er lite dokumentasjon på det som har stått der tidlegare. Oversyn frå SEFRAK (register for bygningar bygd før 1900) gir ein viss peikepinn på omfanget, og der det er registrert 856 objekt som *ruin eller fjernet objekt*. Dette innafor heile heiplanområdet og utan at det er skild på type bygning. Eit grovt anslag er at 25% av desse ligg innafor verneområda, dvs 214 stk. Dette er eit forsiktig anslag då SEFRAK-registreringa ikkje er gjort like systematisk alle plassar.

Konklusjon

Søknadane vert avslått. Det er få synlege spor att etter bygningane som har stått på plassen, og det ligg ikkje føre dokumentasjon på utsjånad. Ei opning for bygging vil gi ein stor presedensverknad for seinare saker. Aktivitet og ferdsel vil liten grad auke men det kjem i tillegg til den omfattande ferdsla som er i frå før. Dette er særleg uheldig gjeven nærleiken til trekkområdet vest i dalføret.

Redegjørelse dispensasjonsøknad

Bakgrunn

Støylane Svinehaugen og Lognbru ligge inne i Evardalen og tilhører begge garden til tiltakshaver Svann Magne Brokke, gnr.62 bnr.1. Restar etter støylane er synlege i terrenget. Sjå bilete som er lagt med på siste side i dette dokumentet, fig.3-5.

Dei gamle støylane er viktige kulturminne som mange dessverre ikkje tok seg tid eller råd til å bevare, og mange av støylane ber difor preg av å dårleg vedlikehald.

Heldigvis er det fleire som no ser verdien i desse støylane og ynskjer å restaurere/ byggje dei opp att, med utgangspunkt i gamle bilete og historiar. Med dette som bakteppe ynskjer tiltakshaver å byggje opp att støylsbu på begge støylane, både Svinehaugen og Lognbru.

Historie

Begge støylane finn ein opplysningar om på nettsida til Kulturminnesøk. Der er det opplyst at støylane er kategorisert som *Arkeologisk minne* og stammer frå 1800-talet, og med vernestatus *Ikke fredet*.

<https://www.byggogbevar.no/pusse-opp/maling/artikler/komposisjonsmaling-billig-og-bra?fbclid=IwAR0XD76Pb5LsF-4LeRotyJyc4N9IEKyhdII7gljCj2KuVeGaFADOGVL3ifU>

Kommuneplanen

Kommuneplanen legg til rette for at det skal vere mogeleg å dispensere frå byggjeforbodet og LNF-formålet, dersom grunneigar ynskjer å take vare på eller restaurere støylsområde.

Støylsbuene er tenkt bygd opp att med maks BRA 30m2 som er i tråd med kommuneplanen.

Det er lite fotografi å spore, men grunnmuren er synleg i terrenget og er innmålt av Landmåler sør og er vist på kartskissa fig.1 og 2. Det er senterpunkt i mur som er innmålt og avmerkt på kart. Alt er målt med CPOS, 2cm nøyaktighet.

Gamle støylslandskap

Gamle støylsbygg og støylslandskap er kulturminne som ein ønskjer å take vare på. Det vil vere mogeleg å dispensere frå byggefobodet og LNF-formålet dersom grunneigar ønskjer å take vare på eller restaurere støylsområde, sjølv om det ikkje lenger er aktiv drift på eigedomen som kan bli dokumentert som landbruks- eller utmarksnæring.

Generelt gjeld følgjande føresegner for å take vare på gamle støylslandskap:

- Oppattbygging av gamle støyls- og høybuer skal skje i minst mogeleg konflikt med villreinen sin arealbruk, etter vurderingar basert på oppdatert kunnskap i samsvar med plan.
- Oppbygging skal være mest mogeleg identisk med tidlegare tider og bruken i tidlegare tider. Maksimal storleik er BRA 30 m².
- Ein skal kunne grunngje og/eller dokumentere alle tiltak i form av gamle bilete eller andre skriftlige kjelder.

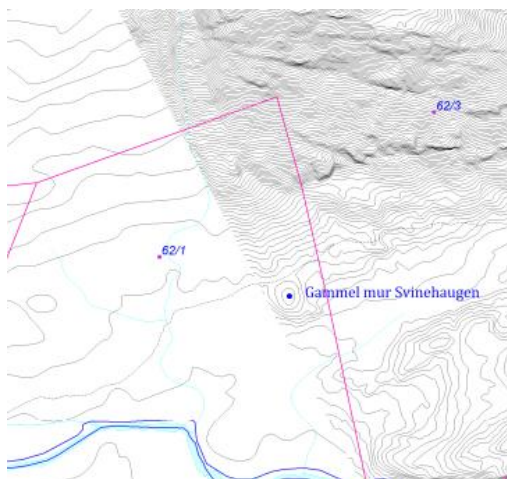


Fig.1: Svinehaugen

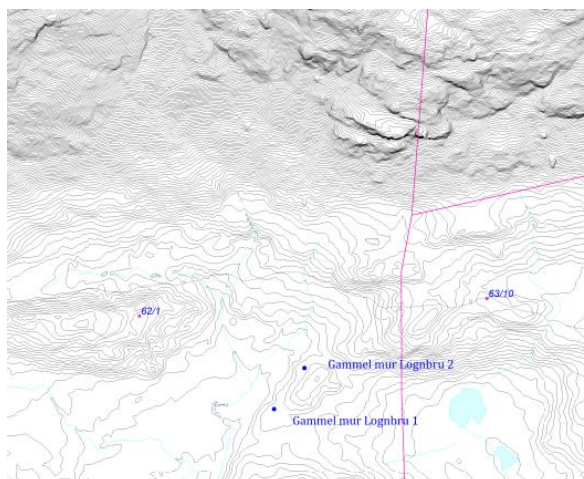


Fig.2: Lognbru

Heieplanen

Støylane ligg i villreinområde, men heilt i utkanten av denne hensynssona. Og så lenge det her gjeld oppbygging av tradisjonelt bygningsmiljø på støylen meiner vi at det er i tråd med gjeldande planar.

H560_1 Nasjonalt villreinområde

Verneføresegner i landskapsvernområde for Setesdal Vesthei – Ryfylkeheiane gjeld, jf. kap. 5.5.8.

H560_2 Omsynssone villrein

Generelle føresegner

- Ein kan tillate oppbygging av bygningar som er gått tapt ved brann eller naturskade, samt oppbygging av nedfallsbygg som høyrer til det tradisjonelle bygningsmiljøet i støylsgrender.

Støylsbu

Støylsbuene både på Svinehaugen og Lognbru er planlagt oppført i enkel standard med trekledning i gråfarge som ubehandla treverk, og med torv på taket.

Søknad om dispensasjon

1. Dispensasjon frå formålsgrense – LNRF

Støylane ligg i område som er merka som LNRF i kommuneplanen, men her er det snakk om å byggje opp att ein gamal støyl som har stor verdi som kulturminne. I kommuneplanen er det opna opp for at gamle støylsbygg og støylslandskap skal kunne takast vare på og dermed få dispensasjon i slike tilfeller.

2. Dispensasjon frå hensynssone nasjonalt villreinområde (Heieplanen)

Heieplanen gjeld i området der støylane er plassert, men planen seier at «Ein kan godkjenne oppbygging av bygningar som er gått tapt ved brann eller naturskade, samt oppbygging av nedfallsbygg som tilhøyrer til det tradisjonelle bygningsmiljøet i støylsgrend». Difor meiner vi at det er fullt mogeleg å byggje opp att støylane som har eksistert i ein mannsalder, utan at dette kjem i konflikt med villreinen.

Det er svært viktig å byggje opp att støyplanen før kulturminna er borte for alltid. Om ikkje dette blir gjort no av dagens generasjon er det kun sogeforteljinga som står att, og difor haster det med å få bygd opp att dei gamle støylsbuene i Setesdalsheiane.

Vi meiner at fordelane med oppbygging av støyplanen veg tyngre enn ulempene ved denne dispensasjonen, og ber om at dispensasjonssøknaden vert imøtekommen.

Grimstad, 16.12.2022

Med venleg helsing



Tone Straume Wikeland
Prosjekthuset AS – ansvarleg søkjar



Verneområdestyret Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane

Dato: 08.09.2023
Vår ref: 23/17024-7
Dykkar ref:
Saksbeh.: Silje Utne Bjørke

Jørn Trygve Haug

Fråsegn til søknad om oppattføring av to stølsbuer i Evardalen - gnr/bnr 62/1 - Svenn Magne Brokke - Valle kommune.

Syner til oversending frå 19.07.23. Fylkeskommunen er gitt utsett svarfrist til 01.09.23.

Prosjekthuset AS har på vegne av grunneigar søkt om oppattføring av to stølsbuer (Svinehaugen og Lognbru) på eigedom gnr/bnr 62/1 i Evardalen i Valle kommune. Storleiken på bygningane det er søkt om er på 30 m2 BRA. Bruken av eventuelle nye bygningar er opplyst å vere utleige samt eigen bruk i samband med jakt, Eigedomen ligg i Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde (SVR). Verneområdeforvaltar har sendt saka på høyring.

Saka skal i første omgang handsamast etter verneforskrifta, og eventuelt seinare handsamast etter plan- og bygningslova som dispensasjon frå arealføremålet i Valle kommune sin kommuneplan. Tiltaka ligg innanfor avgrensinga for Regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei (Heiplanen). Vårt fråsegn er vurdert med bakgrunn i Heiplanen og interesser som fylkeskommunen skal ta hand om. I denne saka er dette omsynet til arkeologi, nyare tids kulturminne og villrein.

Fylkeskommunedirektøren har følgande innspel til saka:

Villrein

Tiltaka det er søkt om ligg innanfor nasjonalt villreinområde i Heiplanen. I denne sona skal det leggjast vekt på villreinen sine interesser i all arealforvaltning og sakshandsaming. Ein stor del av bestandane av europeisk villrein lever i Noreg, og gjennom Bern-konvensjonane har Noreg ei plikt til å verne om villreinen, som ein nasjonal ansvarsart.

I dei generelle retningslinene i Heiplanen går det fram at det skal leggjast spesielt vekt på å unngå verksemd, aktivitet og forstyring i vinterbeiteområde, kalvingsområde og viktige trekkområde og dessutan fokusområda i dei aktuelle årstider/periodar. Fokusområda er områder kor det er identifisert utfordringar knytt til arealinngrep og menneskeleg aktivitet, og der det er behov for avbøtande tiltak for å betre situasjonen. Det skal heller ikkje tillast byggjeverksemd som påverkar bruksmoglegheitene til villreinen i områda.

Retningslinene for ivaretaking av gamle stølslandskap seier mellom anna:

Besøksadresse:
Tordenskjolds gate 65 4614
KRISTIANSAND S

Postadresse:
Postboks 788 Stoa, 4809 Arendal

Telefon:
+47 38 05 00 00

E-post:
postmottak@agderfk.no

Org.nr.:
921 707 134

Nettstad:
www.agderfk.no

- Gjenoppbygging av gamle støls- og høybuer skal skje i minst mogleg konflikt med villreinens arealbruk etter vurderingar basert på oppdatert kunnskap i samsvar med plan.

Vurderinga av om oppbygging skal kunne tillatast skal vere basert på oppdatert kunnskap. Villreinstammene i Noreg er under sterkt press både frå sjukdom, klimaendringar og især frå menneskeleg utbygging og ferdsel. Villreinen kom i 2021 for første gong inn på den norske raudlista for artar med status nær trua. Kategorien nær trua omfattar artar som ligg tett opp til å bli kvalifisert som kritisk trua, sterkt trua eller sårbar. Noreg utarbeida i 2020 kvalitetsnorm for villrein og kor målet er å vurderer tilstanden i kvart av Noregs 24 villreinområde. Til no er 10 av områda, mellom anna det nasjonale villreinområdet Setesdal Ryfylke, klassifisert for første gong. Villreinområdet Setesdal Ryfylke, kor tiltaka det er søkt om ligg, fekk status dårleg kvalitet (raudt). Den dårlege kvaliteten skuldast i hovudsak tidlegare påverknader på villreinens leveområdet ved fragmentering, og påverknader frå menneskeleg forstyrning.

Regjeringa legg kvart fjerde år fram nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging. I «Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging 2023 – 2027» er det nye og tydelege forventningar om å sikra leveområdet til villreinen. «Det er viktig at fylkeskommunane og kommunane legg stor vekt på resultatane frå klassifiseringa av villreinområda og arbeider aktivt for å oppnå kvalitetsmåla for dei nasjonale villreinområda. Dei regionale planane for fjellområda med villrein er eit viktig verktøy for å få til dette.».

Med ny kunnskap og nye forventningar lagt til grunn må retningslinjene om oppbygging av støylar tolkast restriktivt. Ein må tildøme ha ein lågare terskel for kva ein tillèt med tanke på auka forstyrning.

Det er mykje ferdsel av folk frå hytteområda i Evardalen til sentrale deler av villreinområdet aust for Roskreppfjorden. Det er sannsynleg at ferdselen påverkar villreinen sin bruk av dette området negativt. Området ved Brokke-Suleskard sør for Roskreppfjorden er eit av dei 5 fokusområda frå Heiplanen, og som er vidareført i arbeidet etter kvalitetsnorm for villrein. Auka ferdsel og negativ påverknad på villreinens sin bruk av område i samband med oppattføring av dei to stølsbuene det er søkt om vil i seg sjølv vere av eit mindre omfang, men ein må likevel legge til grunn presedensverknadane ved eventuelle liknande søknader i framtida. Det finnes ei mengde slike gamle tuftar innanfor nasjonalt villreinområde og mange liknande dispensasjonar vil kunne føre til auka samla belastning for villreinen.

Kulturmiljø

Det står i oversendinga at dei gamle støylane er viktige kulturminne som diverre mange stadar har falt ned. Det er difor ynskjeleg å bygge oppatt dei to støylane for å bevare kulturminna for ettertida. Det blir søkt om å oppføre nybygga på Svinnehaugen og Longbu som eit enkelt ein-etasjes bygg (med eit soverom, kombinert stue/kjøkken, bad og bod) med omriss på 6,0x5,0 m, med saltak, med trekledning i gråfarge som ubehandla treverk, og med torv på taket. Bygningane vil få vindauge i alle fire fasadar.

Fylkeskommunedirektøren vil minne om at stølstuffer i seg sjølv også er arkeologiske kulturminne, som kan tene som historisk autentisk kjeldemateriale. Alderen på tufta vil avgjera om den er automatisk freda eller ikkje. Graden av autentisitet eller slik det opphavleg var, har stor betydning for verdien som historisk kjelde, oppleving og kulturmiljø.

I Noreg veit me at stølsdrifta i alle fall går tilbake til jernalderen. Me har ingen sikre dateringar og det er ikkje føreteke større undersøkingar av stølsområda i Agder. Kartleggingane som er føreteke av stølsområde i Setesdal er berre gjort på bakgrunn av skriftlege kjelder, stadnamn, kart og/eller synfaring. Det er ikkje utført arkeologiske undersøkingar, eller blitt teke vitskapelege

prøver som daterer stølsdrifta.

Arkeologiske undersøkingar av stølsområde frå mellom anna Rogaland-, Vestland- og Møre og Romsdal fylkeskommunar, tyder på at seter-/stølsbruken har hatt røter helt tilbake til førromersk jernalder. Undersøkingane har vist at stølsområde er kulturminne som ofte har hatt fleire eldre bruksfasar, som ikkje lar seg spore i skriftlege kjelder.

Det er grunn til å tru at Evardalen er eit område som har vore i bruk i lang tid som stølsområde. Plasseringa i landskapet er samanliknbar med dei som blei undersøkt i andre fylker. I tillegg er det andre kjente kulturminne i dalføret som er med på å gi ein større tidsdjupt. ID 220598 Normannsvegen (rideveg som i følge Johannes Skar, var ein av skinnvegane i katolsk tid), langs Normannsvegen er det også fleire brudled (ID 220595, 220594) og ein heil rekke både kullframstilling og jernutvinningsanlegg litt lengre aust i Uvedalen.

Tuften på Svinehaugen har utvendige mål på 4,1x5,9 m ifølge Askeladden og mål på ca. 4,0x4,0 m ifølge søker, og ligg i tun med to andre ruiner etter tidlegare stølsbygninger. Den andre tuften har utvendige mål på 3,6x3,6 m, ligger på «Longbu», også i tun med to tufter. Dei ovannemnte ruinane (tuftene) etter stølsbygninger er SEFRAK-registrerte. Det er ikkje kjent kor gamle bygningane er, berre at de datt saman/forsvann første halvdel av 1900-talet, jf. Askeladden.

Retningslinene for ivaretaking av gamle stølslandskap i Heiplanen seier mellom anna:

- *Gjenoppbygging skal være mest mulig identisk med tidligere tider og tidligere tiders bruk. Maksimal størrelse settes til BRA 30m².*
- *Alle tiltak må kunne sannsynliggjøres og / eller dokumenteres i form av gamle bilder eller andre skriftlige kilder.*

I dette konkrete tilfellet har ein, bortsett frå fundament og ruinrestar, lite belegg for å vite korleis stølane faktisk har sett ut. I fylgje retningslinene skal alle tiltak sannsynleggjerast og / eller dokumenterast i form av gamle bilete eller andre skriftlege kjelder som gir historisk informasjon om de opphavlege stølsbygningane.

Aktuelle kjelder kan være:

- eigarars arkiv
- bygningsetatens arkiv
- museum
- Riksarkivet
- lokale bibliotek og historielag

Fylkeskommunedirektøren meiner på bakgrunn av dette at vi ikkje har eit godt nok kunnskapsgrunnlag for å vurdere dei to stølsområda i Evardalen (Løgbu ID 221602 og Svinehaugjen ID 221603). Det er uklart kor gamle tuftene er, og ein eventuell gjenoppbygging kan først endeleg takast stilling til når dette er avklart.

Dersom SVR gir løyve til oppattføring av de to stølsbuene og saka går vidare til handsaming etter plan- og bygningslova i Valle kommune, vil fylkeskommunedirektøren varsle arkeologisk registrering. Det er behov for å avklare forholdet til automatisk freda kulturminne, jf. undersøkingsplikta etter kulturminnelova § 9. Kostnadene med registreringa skal bli dekkja av tiltakshavar.

Konklusjon

Etter ein samla vurdering av regionale interesser vil fylkeskommunedirektøren gi råd om å ikkje gi løyve til oppattføring av dei to stølsbuene det er søkt om.

Med helsing

Ingvild Nina Skjong
avdelingsleiar
Plan

Silje Utne Bjørke
rådgjevar
Plan

Brevet er godkjend elektronisk.

Kopi til: STATSFORVALTEREN I AGDER
SULDAL KOMMUNE /v Jarle Lunde



Sak 26/2023

Uttale til søknad om oppattføring av to støylsbuer i Evardalen. Valle kommune.

	Møtedato	Sakshandsamar:
Villreinnemnda for Setesdalsområdet, arbeidsutvalet	15.08.2023	Jarle Lunde

Vedlegg

- SVR: Til uttale. Søknad om oppattføring av to støylsbuer i Evardalen. Gnr. 62, bnr. 1. Svann Magne Brokke. Valle kommune
- Prosjekthuset: Redegjørelse dispensasjonsøknad

Saka

Prosjekthuset AS har på vegne av grunneigar Svann Magne Brokke, gnr. 62, bnr. 1, søkt om oppattføring av to støylsbuer i Evardalen i Valle kommune. Begge ligg i Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde (SVR). Verneområdeforvaltar har sendt saka ut på høyring.

Saka gjeld søknad om oppattføring av støylsbuene Svinehaugen og Lognbru. Søkar syner til at dei gamle støylane er viktige kulturminne som diverre mange stader har falle ned. Det er difor ønskjeleg å bygge oppatt dei to støylane for å bevare kulturminna for ettertida. Storleiken på bygningane det er søkt om er 30 m2 BRA. Dei er planlagt ført opp i enkel standard. Stølslokalitetane er om lag 700 meter i frå kvarandre.

I dag er det berre synleg nokre steinar etter dei gamle bygningane.

Bruken av eventuelle nye bygningar er av søkar munnleg oppgjeven å vera utleige, samt eigen bruk i samband med jakt.

Forvaltning av villreinen

Villrein er ein ansvarsart for Norge. Me forvaltar dei siste livskraftige bestandane av den opphavelige ville fjellreinen i Europa. Den generelle samfunnsutviklinga har ført til ei fragmentering av villreinen sine leveområde.

Kvalitetsnorm for villrein blei vedteke sommaren 2020. Målet med kvalitetsnorma å beskrive tilstanden til villreinen, mellom anna gjennom eit trafikklys-system som seie oss når eit villreinområde har god, middels eller dårleg kvalitet. Resultata for dei nasjonale villreinområda blei framlagt i april 2022. Etter ei heilskapleg vurdering blei Setesdal Ryfylke klassifisert til dårleg kvalitet (rød). Målet er at minimum middels kvalitet skal nås snarast mogleg. På lengre sikt også god kvalitet. Årsaka til at villreinområde ikkje tilfredsstillar måla

er samansett, men sentralt er at vegar og vasskraftutbygging i kombinasjon med ferdsel i utsette områder har stor negativ effekt på villreinens vandringsmoglegheiter.

Regjeringa har i vegleiaren “Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging 2023 – 2027” kome med klare forventningar i forhold til å sikre villreinens leveområde. «*Det er viktig at fylkeskommunene og kommunene legger stor vekt på resultatene fra klassifiseringen av villreinområdene og arbeider aktivt for å oppnå kvalitetsmålene for de nasjonale villreinområdene. De regionale planene for fjellområdene med villrein er et viktig verktøy for å få til dette.*»

Planstatus

I 2013 blei regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei (Heiplanen) godkjent der omsynet til villreinen står sentralt. Heiplanen er implementert i kommuneplanen.

Jamfør Heiplanen ligg aktuelle stolar i «Nasjonalt villreinområde». I dei generelle retningslinene heiter det mellom anna:

- *I alle saker skal villreinens interesser vurderes opp mot planen/søknaden/tiltaket, og konsekvensutredning skal gjennomføres på relevant plannivå. Oppdatert villreinkunnskap skal ligge til grunn for vurderingene.*
- *Det skal legges spesiell vekt på å unngå virksomhet, aktivitet og forstyrrelse i vinter beiteområder, kalvingsområder og viktige trekkområder samt fokusområdene i de aktuelle årstider/perioder. Det skal heller ikke tillates byggevirksomhet som forringer villreinens bruksmuligheter av disse områdene.*
- *Nye fritidsbygg tillates ikke.*

Når det gjeld utmarksnæring seier planen at «*grunneiere som driver utmarksnæring kan bygge, rehabiliter og videreutvikle nødvendige driftshusvære og stolar for å utnytte utmarksressursene på eiendommen, i samsvar med gjeldende forståelse av utmarksnæring.*»

Heiplanen opnar for å kunne ivareta gamle støylslandskap, sjølv om det ikkje lenger er aktiv drift på garden. Det er gitt følgjande generelle retningslinjer

- *Oppattbygging av gamle støyls- og høybuer skal skje i minst mogleg konflikt med villreinen sin arealbruk, etter vurderingar basert på oppdatert kunnskap i samsvar med plan.*
- *Oppbygging skal være mest mogleg identisk med tidlegare tider og bruken i tidlegare tider. Maksimal storleik er BRA 30 m².*
- *Ein skal kunne grunngje og/eller dokumentere alle tiltak i form av gamle bilete eller andre skriftlige kjelder.*

Tiltaket ligg i Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane landskapsvernområde. Føremålet med vernet er:

1. *Å ta vare på eit samanhengande, særmerkt og vakkert naturområde med urørte fjell, hei og fjellskogsområde med eit særmerkt plante- og dyreliv, stølsområde, beitelandskap og kulturminne.*
2. *Å ta vare på eit samanhengande fjellområde som leveområde for den sørlegaste villreinstamma i Europa.*

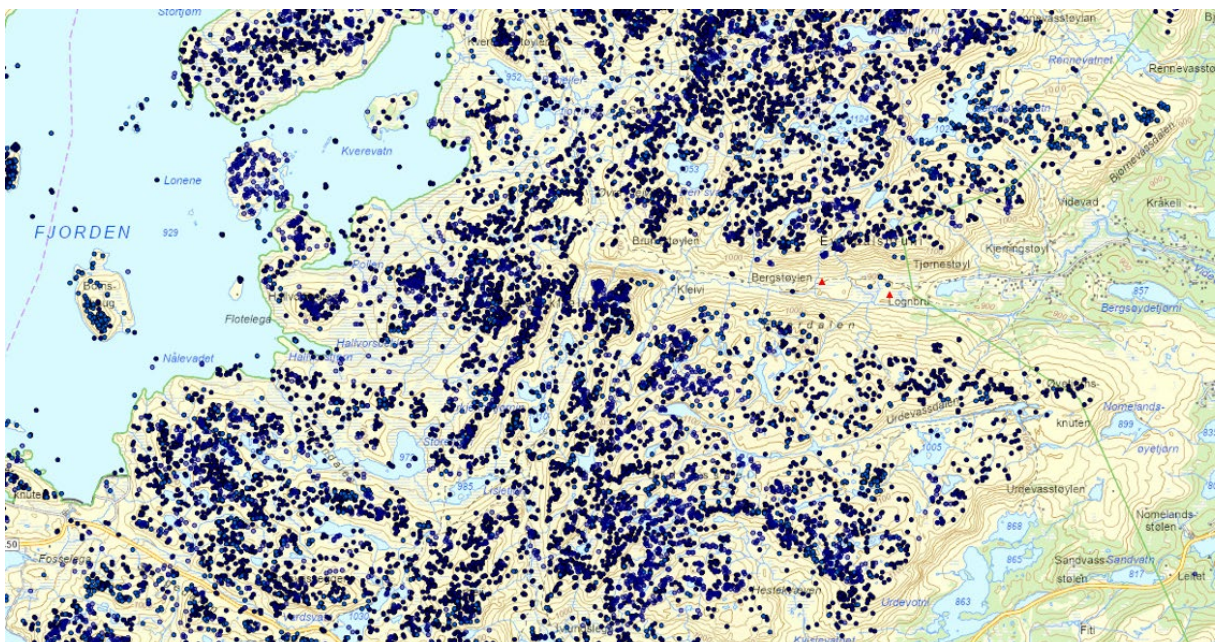
Etter verneforskrifta kap. 4 pkt. 1.1 er oppføring av bygningar av dei tiltak som er forbode i verneområdet. Jamfør pkt.1.3 kan forvaltningsstyresmakta på nærare vilkår gi løyve til blant anna følgjande dersom tiltaket kan skje utan at det strir mot verneformålet:

b) Oppattbygging av bygningar som er gått tapt ved brann eller naturskade, og oppattbygging av nedfalne bygningar som høyrer med i det tradisjonelle bygningsmiljøet i stølsgrender. Eventuelle vilkår for og utforming av bygningar skal setjast i samråd med fylkeskonservatoren.

Villreinen sin bruk av området

I arbeidet med kvalitetsnorm for villrein blei eit oppdatert kunnskapsgrunnlag for villreinområdet publisert (villrein.no, 2021). Her går det mellom anna fram at aktuelt område ligg i eit ofta nytta funksjonsområde for vinterbeite, men og som sommar og haustbeite. GPS data frå merka villrein visar at desse først og fremst nyttar fjella rundt dalen.

Områda aust for Roskreppfjorden er sentralt som trekkområde mellom funksjonsområder i nord og sør.



Dei to aktuelle stølslokalitetane er vist med rødt og ligg i verneområde SVR. Dei blå prikkane viser gps-data frå merka villrein i gps-prosjektet.

Tidlegare uttalar

Villreinnemnda har i seinare år uttalt seg til tre liknande saker om løyve til oppattbygging av støylsbuer, alle i Setesdal Austhei.

I to saker frå Valle kommune (Hævatn og Finndalen/Håvestøyl) rådde nemnda ifrå å gi løyve etter søknad (2020). Etter at kommunen gav løyve sende nemnda klage. Statsforvaltar gav

medhald i saka for Håvestøyl, ei sak som seinare har fått eit rettsleg etterspel. Agder tingrett oppheva Statsforvaltaren sitt vedtak 12.07.2023 etter å ha gjort ei vurdering av om vilkåra i plan- og bygningslova § 19-2 var oppfylt.

I ei sak frå Vinje (Bjørkemoen) i januar 2022 står det mellom anna dette i nemnda (au) sitt vedtak:

Med bakgrunn i Heiplanen, kommuneplan og området sin funksjonsverdi for villreinen, meiner villreinnemnda at ein kan gi løyve til tiltaket som driftshytte, men på vilkår om at det blir dokumentert at tiltaket er knytt til utmarksnæring. Dersom driftshytta ikkje er knytt til utmarksnæring vil villreinnemnda rå til å gi løyve etter søknad, men på vilkår at stølsbygning blir redusert og i tråd med Heiplanen.

Saka som no ligg føre skil seg frå tidlegare saker ved at den ligg i eit verna område og skal behandlast etter verneforskrifta. Ein må og sjå til oppdatert kunnskap.

Vurdering

Heiplanen opnar, på visse vilkår, for oppattbygging av gamle stolar. Tiltak skal vurderast opp mot villreinens interesser. Det same gjeld verneforskriftene som saka her skal behandlast etter i verneområdestyret. Det kan gis løyve til oppattbygging dersom tiltaket kan skje utan at det strir mot verneformålet. Å ta vare på villreinen og villreinens leveområde er her vesentleg.

Jamfør søknad er ikkje oppattbygging knytt til drift. Det blir oppgitt i sakspapira at bruken av eventuelle nye bygningar er av søkar munnleg oppgjeven å vera utleige, samt eigen bruk i samband med jakt.

Stølen vil altså nyttast som ei lita fritidshytte. Dette vil naturleg nok medføre noko auka områdebruk. Alt i dag er det mykje ferdsel frå hytteområda i Evardalen og inn i meir sentrale villreinområde aust for Roskrepffjorden.

Isolert sett vil tiltaket ikkje vere i stor konflikt med villreinens interesser. Sekretariatet er meir bekymra for presedensverknad. Ofte vil ulike små tiltak kvar for seg ikkje ha noko stor konsekvens, men summen av mange tiltak over tid kan derimot vere stor.

Det er ukjent for sekretariatet kor mange potensielle slike oppattbyggingar av stølsruinar det er i verneområdet, men i kulturminnedatabasen Askeladden er det registrert 844 stølslokalitetar innafør heiplanens omsynsoner for villrein. Mange av desse er i verneområda. Mange av stølshusa står i dag og kan restaurerast, andre er ruiner som i gjeldande sak. I Evardalen er det registrert 7 stølslokalitetar innafør vernegrensa. På 5 av desse er det stølsbuer/bygningar i dag. Dei to der det ikkje er bygningar er dei som inngår i denne saka.

Setesdal Ryfylke villreinområde kom ut i dårleg tilstand etter kvalitetsnorm for villrein. Det blir no arbeida med tiltaksplanar for å betre tilstanden. Regjeringa har i vegleiaren “Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging 2023 – 2027” kome med klare forventningar i forhold til å sikre villreinens leveområde.

Å gi løyve etter søknad vil isolert sett ikkje vere i stor konflikt med villreinens interesser, men vil vere del av ein bit for bit utbygging i eit verneområde der formålet er ta vare på villreinen.

Ei praksis der ein tillèt oppattbygging av bygg på gamle tufter som fritidshytter vil kunne auka samla belastning for villreinen.

Framlegg til vedtak

Villreinnemnda uttalar seg i forhold til villreininteresser.

Setesdal Ryfylke villreinområde kom ut i dårleg tilstand etter kvalitetsnorm for villrein. Det blir no arbeida for å betre tilstanden.

Å gi løyve etter søknad vil isolert sett ikkje vere i stor konflikt med villreinens interesser, men vil vere del av ein bit for bit utbygging i eit verneområde der formålet er ta vare på villreinen. Ei praksis der ein tillèt oppattbygging av bygg på gamle tufter som fritidshytter vil kunne auka samla belastning for villreinen.

Med bakgrunn i dette vil arbeidsutvalet i Villreinnemnda rå i frå å gi løyve til oppattbygging av stølshus etter søknad.

Behandling

Det blei fremma følgjande alternativt vedtak frå Knut Hagen:

Villreinnemnda har ingen merknad til saka og meiner verneområdestyret bør innvilge søknad.

Røysting

Det blei røysta over dei to forslaga til vedtak

Sekretæren sitt framlegg til vedtak: 1 stemme (Torbjørn Fjermestad)

Knut Hagen sitt framlegg til vedtak: 4 stemmer (Bertin Bjåen, Anette Surtevu, Geir Håland Moe og Knut Hagen)

Vedtak

Villreinnemnda har ingen merknad til saka og meiner verneområdestyret bør innvilge søknad.



Arkivsaksnummer: 2023/10520

Saksbehandlar: Alf Odden

Dato: 06.11.2023

Utval	Utvalsak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	46/23	14.11.2023

Innføring av ordning med valkomité for verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane

Forvaltar si innstilling

Verneområdestyret opprettar ei ordning med val av ein valkomité som skal innstille kandidatar til verva som styreleiar, nestleiar og medlem av arbeidsutvalet. Valkomiteen skal bestå av tre medlem, eit frå kva av dei tre opphavlege fylka Aust Agder, Vest Agder og Rogaland.

Valkomiteén veljast av det påtroppande verneområdestyret når styret samlast til opplæringsseminar, dagen før det første ordinære møte i den nye styreperioden. Valkomiteen leverer si innstilling til det konstituerande styremøte dagen etter.

Verneområdestyret opprettheld eksisterande praksis med val av eit arbeidsutval. Arbeidsutvalet skal bestå av fem styremedlem (styreleiar, nestleiar og tre andre styremedlem). Det veljast og to faste varamedlem til arbeidsutvalet (1. varamedlem og 2. varamedlem).

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

Denne saken kjem opp på bakgrunn av vedtaket styret gjorde i konstituerande møte i 2020 (styresak 3/20). Her vart det bestemt at det skulle opprettast ein valkomité som hadde som oppgåve å innstille kandidatar til verva som styreleiar, nestleiar og medlem av arbeidsutvalet. Forvaltningssekretariatet har drista seg til å innstille på korleis ordninga med val av valkomité kan organiserast, men saksframlegget inneheld og to andre forslag til organisering som styret kan vurdere.

Undervegs i styreperioden vart det og gjort eit vedtak om val av faste varamedlem til arbeidsutvalet (styresak 37/22). Vedtaket inneheld derfor ei avsnitt om arbeidsutvalet, for å få formalisert val av vararepresentantar under det konstituerande styremøte.

Formell bakgrunn

Verneområdestyret skal, etter punkt 4 i styrevedtektene, sjølv velje leiar og nestleiar. I tillegg opnar punkt 5 i styrevedtektene for at verneområdestyret kan velje eit arbeidsutval.

Styrevedtektene inneheld ikkje noko om oppretting av valkomité.

Eksisterande praksis

Ved dei konstituerande styremøta i 2012, 2016, og 2020, var det ikkje frå forvaltningssekretariatet si side, laga til saksframlegg med namngjevne kandidatar til verva som styreleiar, nestleiar eller medlem av arbeidsutvalet. I 2012 og 2016 drøfta styremedlemmane seg fram til fordelinga av desse verva under det konstituerande møte. Det vart og gjort sonderingar mellom styremedlemmane på førehand om valet av styreleiar. Ei ikkje nedskriven, men felles forståing var at vervet som styreleiar skulle gå på rundgang mellom dei tre opphavlege fylka Aust Agder, Vest Agder og Rogaland. Under det konstituerande styremøte i 2020 vart det ein lengre debatt om val av styreleiar. Resultatet vart at styreleiar og nestleiar bytta posisjon halvvegs i styreperioden, og at ordninga med at leiarvervet gjekk på omgang mellom fylka ikkje vart følgt konsekvent. På bakgrunn av denne situasjonen vedtok styret i sak 3/20 at det til neste styreperiode skulle opprettast ein valkomité som kunne innstille kandidatar til verva som leiar, nestleiar og medlem av arbeidsutvalet. Vedtaket hadde denne ordlyden:

«For valg i neste styreperiode (2024 – 2027) må det nedsettes en valgkomite som innstiller kandidater til leder, nestleder og arbeidsutvalg. Forvaltningssekretariatet hører med Miljødirektorat om supplering av styrevedtektene om dette. Alternativt utarbeider styret egen instruks.»

Under alle dei tre føregåande konstituerande møta har det blitt valt eit arbeidsutval beståande av fem styremedlem, inkludert leiar og nestleiar. I styresak 27/22 vart det og valt to faste varamedlem til arbeidsutvalet. Kva for sakar som kan handsamast av arbeidsutvalet er nedfelt i punkt 5 i styrevedtektene og er presisert i vedtaket i styresak 32/18. Arbeidsutvalet har normalt mellom fem og ti møte i året, hovudsakleg på teams.

Forvaltningssekretariatet har vore i kontakt med Miljødirektoratet om etablering av ei ordning med valkomité. Tilbakemeldinga frå Miljødirektoratet er at ein ikkje kjenner til at andre verneområdestyrer har ei slik ordning. Miljødirektoratet ser likevel at ein valkomité kan være ei praktisk løysing for store styrer, og et det juridisk ikkje er noko i vegen for at ein innfører ei slik ordning.

Forvaltningssekretariatet har og hatt ute ein førespurnad mot andre verneområdestyre, men har ikkje fått tilbakemeldingar om at andre styrer har oppretta ein valkomité.

Vurdering

Når det gjeld oppretting av ein valkomité som skal innstille kandidatar til verva som leiar, nestleiar og medlem av arbeidsutvalet, vil forvaltningssekretariatet skissere forslag tre moglege løysingar. Det vil og bli gjort ei kort vurdering av fordelar og ulemper med dei ulike ordningane. Forvaltningssekretariatet vil tilrå at eit av dei to første forslaga blir vald. Det bør være eit prinsipp at det påtroppande styret set saman valkomiteen, da samansetninga vil kunne få konsekvensar for sjølve valet.

For alle forslaga under består valkomiteen av tre medlem, eit frå kvar av dei gamle fylka Aust Agder, Vest Agder og Rogaland.

Så snart Miljødirektoratet si oppnemning av nye styremedlem ligg føre, vil namnelista bli sendt ut til både avtroppande og påtroppande verneområdestyre.

Forslag 1

Medlem av valkomitéen blir valt av det påtroppande styret under det første møte i den nye styreperioden. Valkomiteen leverer si innstilling til det neste styremøte som blir holdt seinast ein måned etter første styremøte. På dette andre styremøte blir val av leiar, nestleiar og arbeidsutval gjennomført. På det første styremøtet konstituerer styret seg, og det veljast ein møteleiar/fungerande styreleiar som fyllar rolla som styreleiar fram til neste styremøte.

Fordelane med denne ordninga er at det påtroppande styret har hand om heile valprosessen. Dette er og ein ordning som er vanleg i kommunane. Ulempa er at val av leiar, nestleiar og arbeidsutval blir utsett ein måned. Det vil og bli nødvendig med to fysiske styremøte tett på kvarandre om ikkje det konstituerande styremøte blir gjennomført på teams.

Forslag 2

Valkomitéeen veljast av det påtroppande verneområdestyret når styret samlast til opplæringsseminar, dagen før det første ordinære møte i den nye styreperioden. Valkomiteen leverer si innstilling til det konstituerande styremøte dagen etter.

Fordelen med denne ordninga er både at det påtroppande styret har hand om heile valprosessen og at det påtroppande styret blir konstituert på første møte i den nye styreperioden. Ulempa er at valkomiteen får svært kort tid på seg. Dette kan til ein viss grad avbøtast med at det blir sett av tid til dette arbeide i programmet for opplæringsseminaret.

Forslag 3

Medlem av valkomiteen blir vald av det avtroppande styre under det siste møte i styreperioden. Medlemmane av valkomiteen skal veljast blant dei avtroppande styremedlemmane som ikkje skal være med i det nye styret. Valkomiteen leverer si innstilling til det konstituerande styremøte som er det første møte i den nye styreperioden.

Fordelen med denne ordninga er at det val av styreleiar og arbeidsutval kan gjennomførast på første møte i den nye styreperioden. Ulempa er at det avtroppande styret får innverknad på valet av verva i det nye styret.

Ordninga med eit arbeidsutval på fem styremedlem må seiast å ha fungert godt, og bør vidareførast. Praksis med at styreleiar og nestleiar er medlem av arbeidsutvalet bør og oppretthaldast. Nyordninga frå styresak 27/22 med val av to faste varamedlem til arbeidsutvalet bør og vidareførast.

Den uskrivne praksisen med at vervet som styreleiar går på omgang mellom dei tre opphavlege fylka (Aust Agder, Vest Agder og Rogaland) bør oppretthaldast. Dette er ei ordning som er føreseieleg og sikrar god forankring i alle delane av verneområde. Det er og mest praktisk og gir best kontinuitet om styreleiar veljast for heile styreperioden. For å komme inn att i den opphavlege ordninga så fort som råd bør styreleiar for perioden 2024-2027 veljast blant ein av kommunane frå gamle Vest Agder fylke.

ST 47/23 Orienteringer
ST 48/23 Eventuelt